

THE IMPORTANCE OF UNITED STATES INFORMATION AGENCY (USIA) IN PUBLIC DIPLOMACY

Erkan Aydınlı

Abstract

The United States has long sought to influence the peoples of foreign countries through public diplomacy. In this study, the mission, structure, activities of the United States Information Agency (USIA), which carries out the public diplomacy activities of the United States, and its effect on the Cold War process were examined. While the Second World War revealed the failure of the practices of the old diplomacy, it required the creation of a new concept of diplomacy for a world divided into ideological and military blocs of nations. Because the wounds and traumatic experiences inflicted by the Second World War throughout the world, the bipolar conflict between the United States and the Soviet Union was replaced by non-military war instruments. Established for this purpose, USIA carried out a number of activities such as overt/covert propaganda operations, international broadcasting, influencing local media abroad, promoting personal contacts and cultural exchanges in order to protect American national interests and win the “heart and mind war” against the Soviet Union. USIA, which has the widest local mission network and authority that the American government organs in abroad, has been at the center of American public diplomacy for many years as a powerful propaganda tool against both communism and the Soviets with these activities.

Keywords: *US Information Agency, USIA, American Public Diplomacy, American Propaganda, Cold War.*

UNITED STATES INFORMATION AGENCY'NIN (USIA) AMERİKAN KAMU DİPLOMASİSİNDEKİ ÖNEMİ

Erkan Aydınli*

Öz

Amerika Birleşik Devletleri uzun zamandır yabancı ülkelerin halklarını kamu diplomasisi yoluyla etkilemeye çalışmaktadır. Bu çalışmada Amerika Birleşik Devletleri'nin kamu diplomasisi faaliyetlerini yürüten United States Information Agency'nin (USIA), misyonu, yapısı, faaliyetleri ve Soğuk Savaş sürecine etkisi incelenmiştir. İkinci Dünya Savaşı, eski diplomasinin uygulamalarının başarısızlığını ortaya koyarken ulusların ideolojik ve askeri bloklara bölünmüş bir dünya için yeni bir diplomasi yaratılmasını gerektirmişti. Çünkü II. Dünya Savaşı'nın dünyada açtığı yaralar ve dramatik deneyimler Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler Birliği arasındaki iki kutuplu çatışmanın yerini askeri olmayan savaş araçlarına yönlendirmişti. Bu amaçla kurulan USIA, Amerikan ulusal çıkarlarını korumak ve Sovyetler Birliği'ne karşı "kalp ve zihin savaşını" kazanmak için açık/örtülü propaganda operasyonları, uluslararası yayıncılık, yurtdışındaki yerel medyayı etkileme, kişisel temasları ve kültürel alışverişleri teşvik etmek gibi birtakım faaliyetler yürütmüştür. Amerikan Hükümet organlarının yurtdışında sahip olduğu en geniş yerel görev ağına ve yetkisine sahip olan USIA, yürüttüğü faaliyetlerle hem komünizme hem de Sovyetlere karşı güçlü bir propaganda aracı olarak uzun yıllar Amerikan kamu diplomasisinin merkezinde yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: *US Information Agency, USIA, Amerikan Kamu Diplomasisi, Amerikan Propagandası, Soğuk Savaş.*

* Dr., erkanaydinli67@icloud.com, <https://orcid.org/0000-0001-6940-6090>.

Bu makaleye atf için: Aydınli, Erkan. (2021). United States Information Agency'nin (USIA) Amerikan Kamu Diplomasisindeki Önemi, SDE Akademi Dergisi, 1(3), 136-177

Giriş

Diplomasi bir ulusun fikirlerini, ideallerini, kurumlarını, kültürlerini, ulusal hedef ve mevcut politikalarını anlamak amacıyla yabancı halklarla iletişim kurma süreçlerinin tamamını ifade etmektedir. Devletlerin uluslararası ilişkileri kendi çıkarlarına uygun bir şekilde yürütme aracı olarak ifade edilen (Dağ, 2004: 146) ve kökeni milattan önceye dayanan diplomasi, toplumlararası barışı sağlamak, korumak ve ikili ilişkileri geliştirmek amacıyla yüzyıllardır başvurulan bir yöntem olmuştur.

Diplomasinin amacı hizmet ettiği devleti ya da ulusun çıkarlarını ilerleterek diğer uluslarla olan ilişkileri güçlendirmektir. Bu amaçla yürütülen diplomatik faaliyetler, güç kullanma ve çatışma ortamı yaratmadan bir ulusun çıkarlarını korumayı hedeflemektedir. Böylelikle diplomasi uluslararası sorunları çözmek ve temsil ettiği ulusun çıkarlarını sağlamak amacıyla müzakere yöntemine eğilimli bir dış politika aracıdır. Bu anlamda diplomasi dış politika hedeflerini uygularken aynı zamanda dış politika karar alma süreçlerini yönetmeye çalıştığı için hedef ulus devlete karşı olumlu bir dünya görüşü geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Kamu diplomasisi ise bir ulusun düşüncelerini, ideallerini, hedeflerini, politikalarını, kurumlarını ve kültürlerini yabancı ülkelerin kamuoylarına anlatmak amacıyla uyguladığı bir dış politika yöntemidir. Bir ulusun yabancı bir halkla bağlantı yoluyla uluslararası ortamı yönetme girişimi olarak da tanımlanan kamu diplomasisi kavramı (Cull, 2009: 12), köklerini propagandadan aldığı için içerik olarak yeni bir kavram değildir. Geleneksel diplomasinin doğrudan ulaşmayı hedeflediği etkiyi dolaylı yoldan amaçlayan bir propaganda türüdür (Berridge, 2015: 198, 200). Böylelikle kamu diplomasisi, toplumların nasıl düşündüğünü şekillendirmeyi amaçlarken aynı zamanda ulusların; kültürlerini, tutumlarını ve davranışlarını anlamanın yollarını ve araçlarını tanımlayan bir araç olmuştur.

Kamu diplomasisinin yükselişi ise endüstri çağıyla birlikte gelişen teknoloji aracılığıyla meydana gelmiş, 20.yüzyıla birlikte hükümetler hem kendi vatandaşlarını hem de yabancı ulusları etkilemek için kamu diplomasisi faaliyetlerine önem vermişlerdir. Çünkü siyasi liderlerin “büyük fikirleri” için telgraf ve radyo gibi teknolojik araçlar diğer ülkelerdeki insan-

larla doğrudan iletişim kurma konusunda önemli bir işleve sahip olmuştur. Böylelikle tüm insanlığın aynı fikir ve düşünce etrafında toplanmasının önu açılmış (Gregory, 2008: 277), bu da kamu diplomasisinin devletler tarafından stratejik bir gereklilikten çok zorunlu bir diplomatik faaliyet olarak görülmesine neden olmuştur (Hemery, 2005: 196). Bununla birlikte büyük devletler dünya politikasında etkin olabilmenin yolunun yalnız savaş kazanmaktan ya da ekonomik büyük bir güce ulaşmaktan geçmediğini anlarken, uluslararası kamuoyunu etkilemenin önemli bir araç olduğunu fark etmeleri kamu diplomasisine olan ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Böylelikle 20.yüzyılın başlarına kadar sert güç ve geleneksel diplomasi ile çözülen meseleler, yerini yumuşak güç olarak tasvir edilen kamu diplomasisine bırakmıştır.

Modern savaşların dehşeti ve gelecekteki savaşları önlemeye yönelik derin bir arzu ise, kamu diplomasisi faaliyetlerinin dünyada yaygın olarak kullanılmasına neden olmuştur. Çünkü geleneksel güç araçlarının sorunları çözümedeki başarısızlığı savaştan güçlü bir şekilde çıkan Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ni dış politikada kamu diplomasisine yönlendirmişti. Bu anlamda Soğuk Savaş'ın diplomasie getirdiği en büyük yenilik ise "bilinçlerin ve kalplerin kazanılması" olmuştur. Bu amaca giden yolda kamu diplomasisinin önemli bir dış politika enstrümanı olduğunu keşfeden Amerika ve Sovyetler Birliği, Soğuk Savaş döneminin iki kutuplu yapısında, diğer uluslar ile ittifak kurmak ya da mücadele etmek için dış politikada geleneksel güç araçlarından kamu diplomasisine geçişi başlatmışlardır.

Kamu diplomasisi terimi ilk kez Amerika Tufts Üniversitesi dekanlarından Edmund Gullion tarafından 1965'te kullanılmasına rağmen¹, Amerika, kamu diplomasisi faaliyetlerine henüz Birinci Dünya Savaşı yıllarında Kamu Bilgilendirme Komitesi'ni (Creel Komitesi) kurarak başlamıştı. Bu

¹ Gullion terimi; hükümetlerin ulusal çıkarlarına ve hedeflerine ulaşabilmek için doğru bilgiyi yayarak yabancı kamuoyunu etkilemek şeklinde açıklarken, bu noktada karşı kültürün tarihinin, psikolojisinin ve kültürünün iyi bilinmesi gerektiğinin altını çizmiştir (Yılmaz, 2014: 214). Gullion'un bu kavram açıklamalarından diplomaside yumuşak güce vurgu yaptığı görülürken, kamu diplomasisi kavramı; yumuşak gücün uygulamadaki hali olarak ifade edilebilmektedir. Yumuşak güç, bir ülkenin dünya siyasetinde istediği sonuçlara, onun değerlerine hayran olan, onu örnek alan, refah seviyesine ve fırsatlarına özenen ülkelerin kendisini izlemesiyle ulaşmasıdır. Nye'ye göre Kamu diplomasisi, yumuşak güç kaynakları olan kültür ve değerler, değişim programları, kültürel ve enformasyonel faaliyetler düzenlenerek politikaya dönüştürülmesi ve yürütülmesidir (Nye, 2004: 107).

yüzden kamu diplomasisi kavramının tarihini Birinci Dünya Savaşı yıllarına kadar götürmek mümkündür. Amerikan Hükümeti'nin yurtdışındaki ilk büyük ölçekli bilgi faaliyetlerine girişini temsil eden Creel Komitesi, Başkan Wilson tarafından Birinci Dünya Savaşı yıllarında başlangıçta Alman propagandasına karşı koymak için kurulmuştur. Fakat komite “hakikatin çarpıtılmasını engelleme” sloganıyla bilgi alma ve dağıtma faaliyetlerine girişerek propagandasını geniş kitlelere ulaştırmaya çalışmıştır (Nakamura, Weed: 2009: 9). Ancak savaşla bağlantılı olarak kurulan Creel Komitesi Birinci Dünya Savaşı'nın sonlanmasıyla dağıtılmış, fakat Amerika'nın diğer uluslara karşı kamu diplomasisi faaliyetleri devam etmiştir.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Creel Komitesi'nin dağıtılmasıyla Amerikan Hükümeti tarafından desteklenen bilgi faaliyetleri Bakanlıklar Arası Bilimsel İşbirliği Komitesi adı altında yeni bir oluşum tarafından yürütülmüştür. Özellikle Latin Amerika'yı hedef alan Alman ve İtalyan propagandasına yanıt olarak kurulan bu komiteye, 1940 yılında Nelson Rockefeller, Amerika ve Diğer Amerikan Cumhuriyetleri Arasındaki Ticari ve Kültürel İlişkiler Koordinatörü olarak atanmıştır. Rockefeller, bu komitede kişi değişimi, kütüphane ve iki uluslu merkezlerin kurulması gibi programlar oluşturarak komitenin politika uygulayıcılarından biri olmuştur. 1942 yılının şubat ayında ise, Bakanlıklar Arası Bilimsel İşbirliği Komitesi'yle birlikte çalışan Amerika'nın Sesi Radyosu (VOA) olumsuz yabancı propagandaya karşı koymak için kurulmuş (Nakamura, Weed: 2009: 9) ve uzun yıllar boyunca Amerikan kamu diplomasisine hizmet etmiştir.

Tarihsel olarak Amerika'da savaş zamanlarında ulusal güvenliğe yönelik algılanan tehditler arttıkça hükümetin yabancı halklarla iletişim kurma çabaları artmıştır. İkinci Dünya Savaşı'yla birlikte 1942'de Amerikan Başkanı Roosevelt, yurtiçinde ve yurtdışında, savaş çabalarının anlaşılmasını teşvik etmekle görevli Savaş Enformasyon Bürosu'nu (OWI) kurmuştur (D'Agati, 2015: 14). OWI, Amerikan ulusal çıkarlarını korumak amacıyla Amerikalı ve yabancı kitlelere savaş haberlerini sunarken, dünyanın dört bir yanında etkin bir ofis ağına sahip olmuştur (Nakamura, Weed: 2009: 9). Böylelikle OWI, İkinci Dünya Savaşı hakkında enformasyonun tek elden yapılandırılıp yönlendirilmesi noktasında önemli görevler üstlenmiştir (Güneş, 2018: 56). OWI'nin Creel Komitesi'nden farkı ise Birleşik Dev-

letler Bilgi Hizmetleri (USIS) olarak bilinen denizaşırı ofislerini kurarak dünya üzerine yayılması ve yalnızca Amerikan toprakları dışında faaliyet göstermesi olmuştur.

Savaş boyunca OWI Atlantik Bildirgesini teşvik etmekten, Avrupa ve Japonya'nın işgaline doğrudan yardım etmeyi amaçlayan psikolojik savaş operasyonlarını yürütmeye başlamıştı. (Dizard 2004, 31). OWI'nin en önemli psikolojik savaş kampanyası ise kara propaganda radyo yayınlarıydı. Alman istasyonlarından geliyormuş gibi görünen yayınlar, yabancı askeri ve sivil nüfusun kafasını karıştırmak için askeri istihbarat bilgileri kullanılarak yayınlanıyordu (Dizard 2004, 31). Ancak OWI'nin psikolojik savaş taktikleri konusundaki faaliyetleri Başkan Truman'ın 1945'teki savaş sonrası OWI'nin operasyonlarını yavaşlatmak için Yürütme Kararını imzalamasında önemli bir faktör olmuştu. Çünkü OWI, bir propaganda gücü olarak görülüyordu (Dizard, 2004: 23) ve bu kurumun kontrolden çıkarak Amerika toprakları içerisinde faaliyetlerini yürütmesi ve siyasete müdahil olması, Truman için büyük bir tehditti. Buna ek olarak, Japonların teslim olmasının ardından, OWI'nin artık somut bir görevi de kalmamıştı. Bu nedenle OWI, İkinci Dünya Savaşı sonlandıktan sonra resmi olarak ortadan kaldırılmıştır.

OWI'nin kapatılmasından sonra Başkan Truman, 1945 yılının ağustos ayında OWI'nin uluslararası bilgilendirme işlevlerini Dışişleri Bakanlığına devretmiştir (Report To The Congress, 1974: 39). Dışişleri Bakanlığı kendisine devredilen Amerika'nın bilgi ve kültürel programları için kendi bünyesinde Uluslararası Bilgi ve Kültürel İşler Ofisi'ni (OIC) oluşturmuştur (Dizard 2004, 27). Böylece OWI'nin kapatılmasıyla ona bağlı olan USIS ve Amerika'nın Sesi Radyosu artık Dışişleri Bakanlığı'nın yetkisi altına girmişti (D'Agati, 2015: 14-15). OIC İtalya komünizm tehdidi altında olan Avrupa ülkelerinde Amerikan Enformasyon Programının güçlendirilmesi "komünist yayılmayı" önlemek için mutlak bir öncelik olarak görülüyordu. Ancak Başkan Harry Truman "Amerika'yı dünyaya açıklamak" için OIC'in yetersiz olduğuna kanaat getiriyor, bu nedenle de bir propaganda aygıtının gerekliliğine vurgu yapıyordu. Amerikan Kongresi ise Savaş sonrası dönemde Avrupa'nın ideolojiler savaş alanı haline gelmesiyle daha sistematik Amerikan bilgi alma faaliyetlerine ve denizaşırı

kültürel programlara olan ihtiyacı kabul etmişti (Nakamura, Weed: 2009: 9-10). Çünkü Sovyetlerin Doğu Avrupa ülkelerinden başlayarak dünyada sosyalist ideolojiyi genişletmek için barış içerisinde bir arada yaşama ve dünya devrimine dayanan bir programı vardı. Bu programa göre Sovyetler doğrudan veya dolaylı olarak tüm ülkelerin iç siyasetine müdahil olmak anlamına gelen bir komünist devrim fikrine sahipti. Bu amaçla Sovyetler kendi ulusal çıkarlarını diğer uluslara kabul ettirmek için komünist propaganda faaliyetleri yürütmekteydi. Böylece Sovyet politikasının amacı faşizmin kökünü kazıyarak demokrasiyi güçlendirmek şeklinde ifade edilirken, “kahraman Kızıl Ordu’nun” tüm insanlığı faşizmin ve kapitalizmin pençesinden kurtaracağına dikkat çekiliyordu (CIA, 1946: 10-12). Amerika ise bu süreçte sadece Sovyet propagandasına karşı bir savunma stratejisi yürütüyordu ve Sovyet yayımlarına karşı herhangi bir sistematik programa sahip değildi. Bu yüzden Amerika, Sovyet etkisine karşı koymak ve bir kez daha “gönül ve akıl savaşında” rekabet etmek için 1946 tarihli orijinal Fulbright Yasası’nı², yürürlüğe koydu. Barış zamanı uluslararası değişim programlarını zorunlu kılmak için yürürlüğe giren bu yasa sonrası Truman ve Marshall Yardım Planları hazırlandı. Böylelikle Amerika “Sovyet ve komünizm tehdidine” karşı programlı bir çalışma içerisine girmişti.

Truman ve Marshall Yardımları uygulamaya başlandığında New Jersey Senatörü Alexander Smith ve Güney Dakota Temsilcisi Karl Mundt, Amerikan bilgi programlarını araştırmak için Avrupa’yı ziyaret ettiler. Bu ziyaret sonrası kongreye dönen Smith ve Mundt hazırladıkları raporlarda Avrupa’nın savaş sonrasında silahların yerini büyük ölçüde kelimelerin yer aldığı ideolojik bir savaş alanına dönüştüğüne dikkat çekiyordu. Smith ve Mundt’a göre komünist partiler bu söz savaşında önemli roller üstlenirken, Avrupa’da Amerika’ya karşı geniş bir iftira ve yanlış beyan kampanyaları yürütülüyordu. Bu nedenle Amerikan Hükümeti’nin bu durumu düzeltmesi için bir bilgi programına ihtiyacı olduğuna dikkat çekiliyordu. Smith ve Mundt’un raporları referans alınarak gerekli hazırlıklar yapıldı

2 Fulbright Programı 1946 yılında savaş sonrası Amerikan Senatör J. William Fulbright’in Amerika ile diğer uluslar arasında ortak bir anlayış ve kültürel bağları geliştirmek için Kongreye sunduğu bir kanun teklifiyle başlayan bir burs programıdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Fulbright Association, Vol XVII, No: 3, Washington. https://fulbright.org/wp-content/uploads/2020/02/FA-NEWSLETTER_Memorialof-Fulbright-web.pdf

ve Başkan Truman tarafından Smith-Mundt Yasası³ 27 Ocak 1948 tarihinde imzalandı (Catherini, 1977: 25). Böylelikle Amerikan tarihinde ilk kez uzun vadeli bir süreçte barış zamanı uluslararası bilgi ve eğitim değişim programı yürürlüğe konuldu.

Soğuk Savaş'ın şiddeti arttıkça Amerikan kamu diplomasi modelinin yapısı yeni uluslararası siyasi iklime uyum sağlamak için değişmişti. Truman, propagandanın aldatma, yalan ve çarpıtmalarla komünistlerin en güçlü silahlarından biri olduğunu vurgularken, bu propagandanın hakikatle aşılabileceğine inanıyordu. Truman "harika olmalıyız" derken, Amerika'nın tüm dünyada kendi adını duyuracak çalışmalara imza atmasının gerekliliğini vurguluyor, bunun da "sade, cilalanmamış ve basit gerçeğin tüm dünyaya anlatılmasıyla gerçekleştirileceğine" dikkat çekiyordu (Henderson, 1969: 44-45). Bu amaçla 1950 ile 1952 arasında, Truman "Sovyet yalanlarına" karşı koymak ve Amerika'nın yurtdışındaki "tam ve adil bir resmini" sunmak için başlattığı "Hakikat Kampanyasıyla" birlikte dünyanın birçok bölgesinde yeni USIS ofisleri açılmıştı (Tobia, 2009: 54). Çünkü Marshall Planı kapsamında dünyaya yatırılan milyonlarca doların herkes için bir refah ve bolluk getireceği vaatleri insanları "komünizm bü-yüsünden" uzaklaştırma konusunda tam olarak başarılı olamamış ve bu yüzden yeni daha sofistike bir stratejiye ihtiyaç vardı.

Bu amaçla Eisenhower başkanlığı döneminde propagandayı diplomasi-
siden ayırmak ve böylece departmanı operasyonel sorumluluklardan kurtararak yalnızca dış politika diplomasisi üzerine yoğunlaştırmak amacıyla dört farklı komite Amerika Birleşik Devletler Bilgilendirme Programını incelemeye başladı (Catherini, 1977: 28). Bunun üzerine 1 Ağustos 1953'te, birkaç komisyonun tavsiyelerini takiben Başkan Eisenhower, Amerikan dış politikasını desteklemek için Amerikan Hükümeti Uluslararası Bilgi-Değişim Programlarını düzenlemek ve uygulamak için bağımsız Birleşik Devletler Bilgi Ajansı'nı (USIA) başkanlık ofisinin bağımsız bürokratik kanadı olarak oluşturdu (Smith, 2012: 21).

3 Smith- Mundt Yasası olarak bilinen 1948 tarihli Amerika Birleşik Devletleri Bilgi ve Eğitim ve Değişim Yasası, Amerika'nın diğer ülkelerde daha iyi anlaşılmasını teşvik etmesini sağlamak ve Amerikan halkı ile diğer ülkelerdeki insanlar arasında karşılıklı anlayışı artırmak için çıkarılmıştır. Bu yasa Dışişleri Bakanına "basın, yayınlar, radyo, sinema filmleri ve diğer bilgi medyaları aracılığıyla ve yurtdışındaki bilgi merkezleri ve eğitmenler aracılığıyla Amerika Birleşik Devletleri, halkı ve politikaları hakkında bilgi hazırlama ve yayma yetkisi vermektedir (Nakamura, Weed: 2009: 4).

USIA'nın Misyonu

Gelişmekte olan toplumlar, etkili iletişim kanalları geliştirmek için kamu bilgilendirme hizmetlerinde ve psikolojik operasyonlarında profesyonel tavsiye ve yardıma ihtiyaç duymuşlardır. Bu amaçla kurulan USIA Amerikan imajını, kültürünü ve politikasını bilgilendirici, eğitimsel ve kültürel araçlarla Amerikan sınırları ötesine taşımayı amaçlamıştır (Catherini, 1977: 42). USIA'nın kurulmasıyla yeni bir misyon beyanı oluşturan Eisenhower ajansın amacını; Amerikan ulusal çıkarlarını desteklemek için Amerikan politikalarını yabancı kültürlerde hem inanılır hem de anlamlı olarak açıklamak ve savunmak şeklinde ifade etmiştir. Böylelikle bilgi alma servisi olarak görev yapan USIA, Amerikan politikasına yabancı ulusların tutumları hakkında bilgi sağlayarak tavsiyelerde bulunacaktı. Kuruluş misyonuna göre hükümet için danışmanlık görevi yürütecek olan USIA; Amerikan politikalarını ve eylemlerini yabancı kitlelere yorumlarken, temelde barışçıl niyeti yansıtan bir Amerika imajını yansıtmalıydı. Bu noktada USIA'nın misyonu Amerikan yaşamının, kültürünün ve kurumlarının önemli yönlerini betimlemek, komünist hedefleri ortaya çıkarmak, Sovyet ve komünist propagandaya karşı koymak olarak belirlendi (Dizard, 2006).

USIA çıktısının genel üslubunun objektif, sakin ve kendinden emin olması gerektiğini savunan Başkan Eisenhower; “özgürlük meyvelerinin insanlık için komünizmden daha çekici ve arzu edilir olduğunun kanıtlayıcı bir dille ifade edilmesinin” altını çiziyordu. Başkan, bu bağlamda dünyaya sunulmak istenen Amerikan imajının; “Özgür Dünyayı” inşa eden, şiddet, savaş değil caydırmayı amaçlayan, imzaladığı anlaşmalarla ülkelerin geleceğini taahhüt altına alan, dünya düzeninde tarafsız olup özgür ulusların bağımsızlığını sürdürmesine yardımcı olan, bir Amerikan imajı yaratılmasının önemine vurgu yapıyordu (FRUS, 1955-1957: Document 197). “Özgür Dünya” uluslarına nüfuz etme ve onları yıkma amacıyla hareket eden uluslararası komünizme savaş açan Başkan'ın bu ifadeleri, USIA'dan beklenenin, Amerika'nın “dünyayı savunabilecek ücretsiz bir güç olduğunu” vurgulaması ve güçlü bir Amerikan propagandası yürütmesiydi. Böylece dünyada kendini kurtarıcı güç olarak gören “Kızıl Ordu” ya karşı Amerikan yönetimi güçlü bir “Amerikan gücü ve imajı” yaratmayı amaçlıyordu.

Amerikan Ulusal Güvenlik Kurulu (NSC) tarafından yayınlanan raporda ise USIA'nın amacı yabancı halkları Amerikan ulusal hedefleriyle tutarlı eylemlerde bulunmanın kendi çıkarlarına olduğuna ikna etmekte. Bu raporda amacın mümkün olduğunca yabancıların kişisel ve ulusal çıkarlarını Amerika'nın ulusal hedefleriyle uygun hale getirmek olması gerektiği tavsiye ediliyordu (FRUS, 1952-1954: Document: 345). Bu noktadan bakıldığında ajans yurt dışındaki yabancı vatandaşlar ve kurumlarla ilişkiler kurarken Amerikan yönetimine danışmanlık hizmeti sunacak (Smith, 2012: 21), aynı zamanda da Amerikan yönetimine diğer uluslar hakkında istihbarat sağlayacaktı. Böylece USIA'nın bilgi toplama ve yayma gücüne oldukça önem verildi.

USIA'nın misyonu çerçevesinde yürüttüğü faaliyetler Smith-Mundt Yasasında "Amerika Birleşik Devletleri hakkında bilgi yaymak" olarak tanımlanırken, ajansın bu faaliyetleri Fulbright-Hays Yasası kapsamında kültürel ve eğitici araçlarla yürütülüyor, "kültürel bilgilendirme" programları kullanılıyordu (FRUS, 1964-1968 Volume VII: Document: 57.) Dışişleri Bakanlığı'nın denizaşırı kültür ve eğitim programlarını yürütmekle görevlendirilen ajans bu yasalar kapsamında mevcut olan öğrenci, lider, uzman değişimi ve Fulbright bursiyerleri gibi kültürel ve eğitim programlarını yürütmüş, aynı zamanda kütüphaneler, kitap programları, iki uluslu merkezler, İngilizce öğretimi, Amerikan çalışmaları, müzik programları, ticaret fuarları ve sergiler gibi birçok kültürel faaliyetlerin ana yürütücüsü konuma ulaşmıştı. USIA'nın Amerikan Hükümeti kontrolündeki yayınlarda değişiklik yapma ve düzenleme gibi görevleri de bulunmaktaydı. Buna istinaden ajans radyo ve televizyon istasyonlarında ulusal çıkarlara uygun olduğunu düşündüğü özel programlar için uygun prosedürleri belirliyordu (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 128). Ajansın etkin bir şekilde çalışması için görev ve yetkileri genişletilirken, yürütülecek olan Amerikan propagandası ve psikolojik operasyonlarının her alanda uygulanacağını sinyalleri veriliyordu.

USIA'nın yürüttüğü birleşik psikolojik operasyonlara göre her yabancı ülkede uygun bir programla komünizmin yanılığarı ve tehlikeleri ortaya çıkarılarak yabancı uluslara sunulacaktı. USIA, bu operasyonlarını genellikle komünist destekli isyanların yoğun olduğu ülkelerde yoğunlaştırı-

çaktı. Böylelikle USIA tarafından yürütülen bilgilendirme programları insanları tehlikeler konusunda uarmaya yardımcı olabilecek, ulusların bağımsızlıklarını sürdürme çabalarını destekleyebilecekti (FRUS, 1964-1968 Volume VII: Document: 140). Bu hedefler doğrultusunda 1953 yazından itibaren USIA personeline Amerika'nın bölgesel varlığını daha fazla gizleme ve komünizmi daha sert bir şekilde kınama talimatı verildi. Bu talimatla birlikte USIA personeline verilen anti-komünist propaganda için hazırlanan kılavuzlar anti-komünist retoriği daha düşmanca yaymak için geniş bir alan seçeneği sunuyordu (Sykes, 2019: 47-48). Böylelikle ajans yürüttüğü tüm faaliyetlerde bilinçli olarak mesajlarını anti-komünizm üzerinden vermeye başlıyor, bu durum ise ajansın bir Soğuk Savaş kurumu olarak görev yaptığını ve anti-komünist bir misyon üstlendiğini gösteriyordu. USIA'ya biçilen anti-komünist retorikle birlikte ajansın hedefi anti-komünist propaganda olmuş ve anti-komünist bilgi akışları USIA medyası tarafından tüm dünyada yayınlanmaya başlamıştı.

USIA'ya Ulusal Güvenlik Konseyi'nde verilen anti-komünist misyon; "komünist tehdidi" savaş olmaksızın azaltmak için "özgür dünyayı birleştirmek", "kızıl sömürgeciliği" ve "komünist komplolarını" ifşa etmek olarak ifade edilmişti. Bu ifşa şekli ise tüm iletişim araçları aracılığıyla yurtdışında bilgi ve kültür programları şeklinde gerçekleştiriliyordu. Ajans aynı zamanda başkana, onun denizaşırı temsilcilerine ve yürütme organı departmanlarına yurtdışındaki kamuoyunun etkileri hakkında tavsiyelerde bulunuyordu (FRUS, 1964-1968 Volume VII: Document: 93). Çok yönlü bir görev ağı alan ajans böylelikle Amerikan kamu diplomasisinin vazgeçilmez bir parçasıydı.

USIA'nın anti-komünizm misyonunda bilgi sağlama görevinin yanında (FRUS, 1961-1963, Volume VII, VIII, IX: Document: 279) özellikle komünist girişimler için de; isyan durumlarında psikolojik operasyonlarda görevlileri eğitmek, isyanlarla ilgili istihbarat toplama, yerel bir psikolojik operasyon rolüne sahip yerli örgütleri güçlendirmek ve dünya çapındaki isyan durumlarıyla ilgili genel Amerikan politikalarını ve operasyonlarını destekleme kabiliyetini geliştirmek gibi görevleri bulunmaktaydı (FRUS, 1964-1968 Volume VII: Document: 94). Böylelikle ajans yıkıcı propaganda olarak adlandırılan komünist propagandalara karşı da uluslara si-

yasi, sosyal ve ekonomik destekler sağlayacaktı (FRUS, 1961-1963, Volume VII, VIII, IX: Document: 279). Bu durum ajansın bir psikolojik savaş makinası gibi çalışmasına neden olmuştu. Çünkü psikolojik savaşta temel amaç, düşman yabancı grupların fikirlerini, duygularını, tutumlarını ve davranışlarını ulusal hedeflere ulaşmayı destekleyecek şekilde etkilemek olan propaganda ve diğer psikolojik eylemlerin planlı kullanımıydı. USIA'nın bir psikolojik savaş makinası gibi çalışması ise misyonunda açıkça yer alıyor, karşı uluslarda meydana gelecek olan isyan vb. gibi durumlarda ajansın psikolojik operasyonlarla bu isyanların bastırılmasında o ülkeye yardımcı olunması işaret ediliyordu. Bu amaçla yabancı uluslarda yıkıcı propagandaya karşı kamuoyunu etkilemek için film, broşür ve radyo gibi materyaller sağlanıyordu.

Ajansın psikolojik savaş makinası gibi çalışmasının yanında yabancı uluslara bilgi alma faaliyetleri ve psikolojik harp teknikleri konusunda eğitim sağlama görevi yine USIA'nın çalışma misyonu çerçevesindeydi (FRUS, 1961-1963, Volume VII, VIII, IX: Document: 279). Ajansa sağlanan bu güç ise; yabancı topraklarda birlikte çalıştığı CIA ile destekleniyordu. USIA'nın paramiliter operasyonlardaki sorumluluğu için Ulusal Güvenlik Konseyi'nde alınan karar Amerika'ya dost olan bir hükümeti devirmek isteyen isyancı grubu desteklemek için yapılan büyük paramiliter operasyonların CIA ve USIA gibi teşkilatlar tarafından icra edilecek olmasıydı (FRUS, 1961-1963, National Security Policy, Volume VII, Document: 34).

Böylelikle USIA ile CIA hem gizli operasyonlar gerçekleştiriyor hem de istihbarat alışverişinde bulunuyordu. Zaten Başkan Kennedy yurt dışındaki USIA gibi Amerikan kurumlarına personel sağlanırken teçhizatına ve askeri eğitime dikkat edilmesi gerektiğinin altını çiziyor, ajansı askeri güce kavuşturmak istiyordu (FRUS, 1961-1963: Document: 68). Ayrıca Kennedy dönemiyle birlikte artık Güvenlik Konseylerinde; Dışişleri Bakanı, Savunma Bakanı, Genelkurmay Başkanları gibi üst düzey görevlilerinin yanında USIA direktörü de yer alıyordu. Devletin güvenlik politikalarına USIA'nın dahil edilmesi ve USIA Direktörü'nün Amerika Operasyon Koordinasyon Kurulu'na danışmanlık yapması (FRUS, 1952-1954: Document: 345) gibi gelişmeler ajansın yalnızca bir bilgi ajansı değil aynı

zamanda operasyonel bir özelliğe sahip olduğunu göstermekteydi. USIA tarafından yurt dışına gönderilen USIS görevlilerine “İsyarla Mücadele Programı” adı altında bir eğitim verilmesi ise ajansa yüklenen operasyonel sorumluluğu gösteriyordu. Bu eğitim programının içeriği komünist isyan tehdidine karşı derhal harekete geçilmesini sağlamaktı. Bu program özellikle komünist isyanlara karşı düzensiz kuvvetlere verilen Kontur-Gerilla eğitim programını içeriyordu. (FRUS, 1961-1963: Document: 128). Kontur-Gerilla Harp Kuvvetleri raporuna göre komünist yıkıcı şiddetin gücünü önlemek ve aktif komünist gerillaları bastırmak için elde bulunan kaynaklarla ihtiyaca uygun programlar geliştirilmesinin gerekliliği vurgulanıyordu. Bu programın aktif gücü ise CIA ve USIA olarak belirlendi. Bu anlamda komünist tehdidi altındaki ülkelerin yeteneklerini geliştirmek için gerekli fon, askeri teçhizat ve ekipmanlar sağlanarak kontur-gerilla eğitimine önem verilecekti. Aynı zamanda komünist ülkelerde de oluşturulan bu kontur-gerilla faaliyetleri, düşman topraklarında sabotaj ve şiddet destekleyen eylemlerin içerisinde olacaktı (FRUS, 1961-1963, Volume VII, VIII, IX: Document: 249). Böylelikle tüm dünyada ofisler açan USIA aracılığıyla Amerika, diğer ulusları Amerikan ulusal çıkarları düzlemine getirme konusunda hem ideolojik hem de askeri yöntemlere başvuruyordu.

USIA bilgi alma yöntemleriyle Amerika'nın uygulayacağı politikalar karşısında alabileceği yurtdışı tepkilerini daha önceden bilmeyi sağlamak ve ürettiği politikaları uluslararası kamuoyuna uygun bir hale getirerek sunmayı hedeflemişti (Report To The Congress, 1974: 66) USIA bir dış politika üretici ya da uygulayıcı değildi. Ancak diğer ulusları Amerikan dış politikası eksenine getirerek Sovyet ve komünizm etkisini çevreleme siyasetine hizmet ediyordu. Beyaz Saray ve Dışişleri Bakanlığı politika yaparken, USIA bu politikaların iletişim uzmanlığıyla diğer uluslar tarafından kabul görmesini sağlıyordu. Böylelikle USIA iletişimsel süreç yoluyla Amerika'nın dış politika hedefleri doğrultusunda diğer ulusları hazırlayarak Amerikan dış politikasına hizmet ediyordu. Ancak ajansa biçilen anti-komünist misyon ve paramiliter operasyonlardaki sorumluluk USIA'nın yalnızca bir bilgi alma ajansı olmadığını aynı zamanda yabancı ulusların üzerinde psikolojik ve askeri operasyonları yürütme yetkisi veriyordu. Ajansın Amerika sınırları dışında yaptığı bilgi alma çalışmaları ise dış politika karar vericilerine ilham olurken Amerikan politikacılarını karar alma süreçlerinde yönlendiriyordu.

USIA'nın Yapısı

1953'te kurulan ajans, kırk yıldan fazla bir süredir Amerikan kamu diplomasisi çabalarının merkezinde yer almıştır. Ancak, ajansın yapısı ve genel niteliği, bu yarım yüzyıl boyunca durgun kalmamış, ajansın zaman içinde organizasyonunda ve işlevselliğinde değişiklikler meydana gelmiş, dünya olayları, ajansın diğer hükümet organlarıyla ilişkileri ve iktidarda olanların tutumları, USIA'nın biçiminde ve değişiminde önemli rol oynamıştır. Bu yüzden USIA kendi merkezileştirilmiş politikasını yaratarak kendisini hükümetin yapısına angaje edecek bir şekilde yapılanmıştır.

USIA, Dışişleri Bakanlığı ile uyum sağlamak için yapısını ve iç operasyonlarını uyarlarken, savaş sonrası tüm bilgi ve kültürel operasyonlar Dışişleri Bakanlığı bünyesinde kalmıştı. Ancak sonraki süreçte bu operasyonların tamamı USIA'ya devredildi (Dizard 2004, 149). Özellikle Kennedy dönemiyle birlikte ajans bağımsız bir yapıya kavuşurken, ulusal güvenlik konularında sürekli olarak bir kamu diplomasisi danışmanı konumunu sürdürdü (Dizard 2004, 68). Bu süreçte USIA'nın operasyonlarını doğrudan etkileyen üç kurum ise Savunma Bakanlığı, Merkezi İstihbarat Teşkilatı ve Dışişleri Bakanlığı oldu.

USIA'nın merkezi yapısının en üst basamağında bir Direktör bulunmaktaydı. Ajansın Genel Merkezi ise denizaşırı görevler için politika rehberliği ve destek sağlarken, kültür, eğitim ve bilgi alışverişi programlarına katılan özel sektör gruplarıyla iletişimini sürdürüyordu. Amerika Başkanı, ajansa Direktör, Müdür Yardımcısı, Genel Müfettiş ve Yayın, Eğitim ve Kültür İşleri Büroları için dört Direktör Yardımcısı atama yetkisine sahipti. Amerikan Senatosu tarafından onaylanan bu görevliler USIA'nın Genel Merkez yönetimini oluşturmaktaydı. Merkez yönetim ise kendi arasında Politika ve Planlama Ofisi, Araştırma ve Değerlendirme Ofisi ve Kamu Bilgilendirme Ofisi gibi birimlere ayrılırken, bu birimler USIA'nın yayın, bilgi merkezi, sinema, televizyon, basın-yayın ve radyo program hizmetlerini yönetmekle sorumluydu. USIA'nın merkez teşkilatı kamu diplomasisi ve politika rehberliği sağlarken, aynı zamanda USIA'nın yürüttüğü tüm faaliyetleri geliştirmek için bütçe, güvenlik ve personel desteği sağlıyordu (Nakamura, Weed: 2009: 10-11).

USIA'nın yabancı ülkelerdeki örgütlenmesi olan USIS coğrafi ofislerinde ise bir müdür yardımcısı bulunmaktaydı. USIA'nın denizaşırı kolu olan USIS'in bölgeleri Afrika, Avrupa, Latin Amerika, Batı Asya ve Pasifik, Yakın Doğu ve Güney Asya, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa şeklinde örgütlenmişti (Report To The Congress, 1974: 9). USIS görevlileri özenle seçiliyor, yerli halkla kaynaşmak ve iletişim kanalı kurmak amacıyla sahaya gitmeden önce altı aylık dil eğitim alıyorlardı. (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 156). Birçok ülkede ise operasyonlar ağırlıklı olarak yerel halk tarafından yürütülüyordu (Report To The Congress, 1974: 17) Ajans, 1961 baharından bu yana, azınlık personelinin daha kapsamlı bir şekilde kullanılmasını geliştirme konusunda adımlar artarken (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 156) yerel gruplardan oluşan bu personellerinin sayısı ajansın tarihi boyunca Amerikalı personel sayısından fazla olmuştur.⁴ Çünkü Amerika bulunduğu her ülkede giriştiği propaganda faaliyetleriyle yerli halkla bir bağ kuruyor ve bu durum da Amerika'nın diğer uluslarla kaynaşmasını sağlıyordu.

Yıllık olarak, her USIS gönderisi tarafından bir "Ülke Programı Memorandumu" hazırlanıyor, inceleme ve onay için merkeze gönderiliyordu. Program ülke için USIA hedefleri kesin terimlerle ortaya koyulurken belirlenen her hedef için bir öncelik sıralaması yapılıyordu (Report To The Congress, 1974: 29). Her ülkeye ait stratejilerin belirlenmesinde ise ülke Büyükelçisi'nin etkin bir rolü bulunmaktaydı. Çünkü yabancı ülkelerdeki Büyükelçiler ülkede yürütülen tüm USIS programlarının yürütülmesinden sorumluydu (FRUS, 1952-1954: Document 294). Ancak USIA'nın yabancı ülkelerdeki sorumluluğu Büyükelçilere ait olsa da, USIA Direktörü resmi olarak coğrafi ofislerden sorumluydu. (Nakamura, Weed, 2009: 23-24). USIA doğrudan Amerikan Başkanı'na rapor veren bağımsız bir kurum⁵ olmasına rağmen (FRUS, 1961-1963, Volume XXV, Document: 120) USIS ofislerinin doğrudan dünyanın dört bir yanındaki Amerikan

4 USIS'in yerli-yabancı personel dağılımına örnek vermek gerekirse; USIS'in 1954 yılı itibari ile 1028 Amerikalı personeli varken yerel gruplardan oluşan USIS personel sayısı 6304'tü (FRUS, 1952-1954: Document: 366).

5 ABD Bilgi Danışma Komisyonu'nun On Beşinci Raporu (1960) şöyle diyor: "Geleceğin rekabete dayalı ideolojik ve propaganda sorununu karşılamak için ABD'nin tüm yabancı kültür, eğitim ve enformasyon programlarını tek bir kurumda birleştirme zamanı gelmiştir." Bundaki amaç ise Amerikan iletişim çabalarının maksimum koordinasyonunu ve birleşik yönünü sağlamaktır. (FRUS, 1961-1963, Volume VI: Document: 2).

büyükelçiliklerine bağlı olması ise ajansın daha geniş diplomatik misyona tam olarak entegre olmasını sağlamıştı.

Başkan Eisenhower USIA'yı kurarken USIA Direktörüne doğrudan kendisine rapor vermesini ve Beyaz Saray'a kolayca erişebileceğini garantilerken, USIA Direktörü'nün Amerikan Ulusal Güvenlik Konseyi toplantılarına katılmasını sağladı. Ayrıca Eisenhower'ın USIA için düzenli bir büyüme elde etmesi amacıyla gerekli olan yüksek bütçelere sahip olmasını sağlaması (FRUS, 1961-1963, Volume VI: Document: 2), yönetimi boyunca psikolojik programlara karşı kişisel ilgisini gösteriyordu. Onun bu ilgisi ajansı çok kısa bir sürede Amerikan bürokrasisi içerisinde yükselmesini sağlamıştı.

Başkan Kennedy döneminde ise ajans oldukça aktif bir şekilde çalışırken üstlendiği görevler resmîlik kazanmaya başladı. Bu dönemde USIA, Amerikan dış politikasının hedef ve çıkarlarına ulaşması için diğer ülkelerdeki kamusal tavırları etkilerken Başkana, yurtdışı temsilciliklerine ve devlet departmanlarına tavsiyelerde bulunacaktı (Report To The Congress, 1974: 17). Ayrıca USIA direktörü uluslararası sorunların psikolojik yönleri hakkında Başkan ve Kabine üyeleri için Baş Danışman olarak atanmıştı (FRUS, 1961-1963: Document: 153). Bununla birlikte USIA direktörü Edward D. Murrow'un Başkan Kennedy döneminde Ulusal Güvenlik Konseyi'nde yer alması (Catherini, 1977: 72) ve Kennedy'nin başdanışmanlarından biri olması (FRUS, 1961-1963, Volume XXV, Document: 120), USIA'ya devlet kurumları katında verilen önemi gösteriyordu.

USIA'nın faaliyetlerinde Dışişleri Bakanlığı'nın konumu ise USIA'ya politika rehberliği sağlamakla sorumlu olmasıydı. Yurt dışındaki operasyonlarının birçoğu Misyon Şefi'nin yani Büyükelçilerin gözetiminde yürütülüyordu. Ajansın geniş bir ağa sahip olmasıyla Savunma Bakanlığı'nın psikolojik operasyonlara katılımı önemli ölçüde azaldı. USIA'nın Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA) ile de karmaşık bir ilişkisi vardı. Çünkü CIA USIA tarafından uygulananlara benzer denizaşırı bilgi ve kültür programları yürütürken USIA'nın istihbarat faaliyetlerini yürüten bir organı bulunmaktaydı (CIA, 1954b, 1-2) ve ajans CIA'ya istihbarat sağlıyordu (CIA, 1954: 1-3). Bununla birlikte CIA'nın istihbarat bilgilerine erişmesi için de bir plan hazırlanmış, karşılıklı istihbarat paylaşımı özellikle USIA'nın

komünizme karşı yürüttüğü psikolojik savaşta ajansa destek sağlamıştır (CIA, 1954, 1-3). USIA'nın operasyonel anlamda CIA ile birlikte sahadaki çalışmaları ise ajansı sadece bir bilgi alma ajansı olmaktan çıkarmış, operasyonel bir özellik kazandırmıştı.

USIA'nın Faaliyetleri

Amerikan kamu diplomasisi USIA'nın ayrı ve bağımsız bir kamu diplomasisi kurumu olmasıyla birlikte uluslararası yayıncılık, eğitim ve değişim programları, kültür diplomasisi, insani yardım ve yatırımlar alanının bütününde etkili olmaya çalışan geniş, kapsamlı agresif bir yapıya sahip olmuştur. Ajans dünyanın birçok bölgesinde “Amerikan Rüyasını” anlatıyordu. Böylelikle kamusal ve özel hayatta Amerikan eylem ve politikalarını destekleyen bir taban oluşturulurken, Sovyetler ve komünizme karşı güçlü bir propaganda savaşı yürütülüyordu.

Ajans öncelikle bilgi alma faaliyetlerine yoğunlaşarak yabancı uluslar hakkında geniş bir bilgiye sahip olmayı amaçlamıştır. Çünkü kamu diplomasisinde yabancı kamuoyunu dinlemeyi bilmek esastır. Bu yüzden USIA'nın denizaşırı ofisleri uygulanacak olan Amerikan propagandasının temellerini daha sağlam bir zemine oturtmak için karşı ulusların yapısını, kültürünü ve diğer özelliklerini anlamaya yönelik çabalara girişerek yabancı toplumlar hakkında ayrıntılı raporlar düzenliyordu. Bu raporlar doğrultusunda her ülkede yapılacak olan Amerikan propagandası USIA yönetimi ve coğrafi USIS ofisleriyle belirlenerek “Telling America's Story To The World (Amerikan Hikayesini Dünyaya Anlatma)” politikası başlatıldı.

USIA “Amerika'nın Hikayesi'ni” tüm dünyada anlatırken bu hikâyede bir “düşman imgesi” yaratmalıydı. Çünkü düşman sahibi olmak kendi değer sistemimizi ölçebilmek için engel edinmek ve o engelle yüzleşirken kendi değerlerimizi sergilemek açısından oldukça önem arz etmektedir (Aydın, 2021: 46). Bununla birlikte “düşman imgeleri” anlatılacak olan hikâyeyi daha etkili kılarken, uluslar arasında tutkal görevi görmekteydi. “Düşman yaratma” konusunda zorlanmayan Amerikan yönetimi savaş sonrası en büyük rakip olarak gördüğü Sovyetleri komünizm ideolojisi üzerinden bir düşman imgesi olarak meydana getirdi. Böylelikle anti-ko-

münizm siyasetini kamu diplomasisi yoluyla USIA üzerinden yürüten Amerika, güçlü bir “Amerikan imajı” yaratmak amacıyla kamu diplomasisi faaliyetlerinin temelini anti-komünist politikalarla inşa ederek yabancı uluslarla güçlü bağlar oluşturmayı hedefledi. USIA'nın bilgi alma faaliyetleriyle birlikte Amerika ile yabancı uluslar arasında güçlü bir Amerikan propagandası yapılması için karşılıklı kültür bağları oluşturulmaya çalışıldı. Bu noktada USIA'nın yürüttüğü eğitim ve kültür faaliyetleriyle yabancı ülkelerle kurulacak olan ilişkilerin temelleri atılırken, dünyada komünizmin yayılması engellenmeye çalışılıyordu.

Bu amaçla öncelikle diğer uluslarla kültürel bağları güçlendirmek için USIA, Kültür Görevlisi veya Halkla İlişkiler Görevlisi Danışmanı olarak görev yapmak üzere seçkin Amerikalı bilim adamlarını çeşitli görevlere atayarak yurtdışındaki kültürel temsilin kalitesini artırmak için özel bir çaba gösterdi (FRUS, 1955-1957: Document 190). USIA'nın bu çabaları Smith-Mundt Yasası'ndan aldığı sorumluluğa dayanıyordu. Bu yasa Fulbright-Hays Yasası ile desteklenirken, Amerikan halkı ile diğer uluslar arasında eğitim ve kültür alışverişi yoluyla karşılıklı anlayışın artırılması amaçlanmıştı (Nakamura, Weed: 2009: 6). Ancak gösterilen bu çabalar yabancı uluslarla ortak kültürel bağ oluşturmaktan ziyade güçlü bir Amerikan propagandasına ve “kültürel saldırıya” dönüşmüştür. Her ne kadar kültürel saldırı ifadesi USIA eski Direktörü Straibert tarafından Sovyetlere atfedilse de (FRUS, 1952-1954: Document: 363), aslında Amerika; yürüttüğü faaliyetlerle dünyadaki en üstün kültür ve yaşamının Amerikan kültürü olduğunu kanıtlama ve yayma fikrindeydi.

USIA'nın kültür faaliyetlerinin temeli Fulbright Yasası kapsamında yürütülürken birçok yabancı devletle Uluslararası Öğretmen-Öğrenci Değişim Programları anlaşmaları imzalanmıştır. Bu anlaşmalara göre yabancı ülkelerdeki okullarla anlaşmalar yapılarak öğrenci ve öğretmen değişimi uygulamaları başlatıldı. Böylelikle Amerikalı öğrenci ve öğretmenler yurt dışında, diğer uluslara mensup öğretmen ve öğrenciler ise belirli bir süre Amerika'da kalıyor, ihtiyaçları ise burs adı altında ödenen hibelerden oluşuyordu. Aynı uygulama genç liderler programı altında da yürütülürken, birçok yabancı genç lider Amerika'yı ziyaret etmek için çeşitli Amerikan fonlarından hibeler aldılar. Bu genç liderler hükümet, medya, sanat, eği-

tim ve bilim alanında uzman kişilerden oluşmaktaydı. Amerika'ya gelen bu misafirler birçok Amerikan kurum, kuruluş ve yöntemlerini gözlemlerken birçok projede yer almışlardır. Bu faaliyetlerin yürütülmesi için USIA birçok Amerikan kurumuyla iş birliği yapıyordu (Advisory Commission Report, 1985: 32-33). Bu genç liderler diğer uluslar içerisinde gelecekte kamuoyuna ve tutumlarına yön verecek kişiler olduğu için bu programla birlikte Amerikan ulusal çıkarlarının geleceği taahhüt altına alınıyor, Amerika'nın gelecek yüzyılını etkileyecek adımlar atılıyordu.

USIA, Amerika ile diğer uluslar arasında kültür bağları oluşturmaya çalışırken bu noktada en önemli hedefi gençlerdi. Ancak bu konuda uluslar arasındaki dil farkı nedeniyle iletişimsel problemlerle karşılaşılıyordu. Bu problemi aşmak için ajans yabancı ülkelerde İngilizce öğretimine önem vererek birçok ülkeye İngilizce öğretmeni ve materyali sağladı. Ajans iki uluslu merkezler ve dünyanın diğer bölgelerindeki düzenli kurslar aracılığıyla İngilizce öğretimini teşvik ediyordu. Latin Amerika'daki iki uluslu merkezler gerçekten küçük üniversiteler haline gelmişti (FRUS, 1964-1968 Volume VII: Document: 106). Ajans sadece 1953'ten 1963 yılına kadar yaklaşık 1 milyondan fazla öğrenciyi cezbeden İngilizce öğretim kurslarına sponsor olmuştu (USIA, 1964: 4). Ancak yabancı ülkelerdeki İngilizce öğretmeni eksikliği ve mevcut profesyonel olarak eğitilmiş dilbilimcilerin sınırlı sayıda olması, ajansın İngilizce öğretimi konularında özel çalışmalar yapmak üzere üniversitelerde İngilizce dil eğitim bölümleri açmasına neden olmuştu (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 156). Böylelikle USIA İngilizceyi diğer uluslara öğretirken Amerikan propagandasının hitap edeceği yeni kitleler oluşturuyordu. Çünkü bir kişi İngilizce dilini öğrendiğinde; USIA yayınlarını okuyabilir, filmlerini anlayabilir, VOA'yı dinleyebilirdi. Bu amaçla İngilizce öğrenme programları USIA tarafından yürütülen Amerikan propagandasının mihenk taşıydı.

Amerikan yaşamı ve kültürünün diğer uluslar tarafından daha iyi anlaşılması için tasarlanan İngilizce öğretim dersleri, medya araçlarının gelişmesiyle birlikte özel radyo dizisi ve TV programları şeklinde de yürütülmeye başlandı. Örneğin İngilizce Eğitim Programı olan *Bob y Maria* o kadar popüler oldu ki, İspanyol radyo yetkilileri programların başka bir yayın dizisi için devam etmesini istedi (FRUS, 1955-1957: Document

185). “Amerika’nın Hikayesi’nin” anlatılması için yürütülen bu dil öğretim programları Amerikan propagandası kendisi için yeni kitleler yaratıyor, Amerikan yaşamına ve kültürüne ilginin arttırılması sağlıyordu.

Kennedy döneminde USIA Direktörü olan Streibert, tüm birimlere kültürün ve kültürel ilişkilerin önemine değinirken ajansın kültürel programlarının güçlendirilmesine vurgu yapıyordu (FRUS, 1952-1954: Document: 363). Bu amaçla Amerikan kültür ve sanat gruplarının yurtdışına daha fazla seyahat etmesi için Kongre tarafından onaylanan milyon dolarlık fonlar USIA tarafından yönetiliyordu. Örneğin *Arts America*, Amerika’nın en iyi güzel ve sahne sanatlarını denizaşırı ülkelerde sunmak için çalışıyordu. Bu program kapsamında performans sanatçıları ve grupları için turlar düzenliyor ve denizaşırı gezen Amerikan sanatçılara kolaylaştırıcı yardımlar sağlanıyordu (USIA, 1993: 24). Bununla birlikte birçok akademisyen tarafından dünyanın dört bir yanında Amerikan tarihi ve medeniyeti üzerine kurslar ve seminerler düzenleniyor, birçok ülke üniversitelerinde Amerikan tarihi kürsüleri açılıyordu (FRUS, 1955-1957: Document 185). Bu amaçla 1955 yılında İtalya’da dört Amerikan çalışmaları kürsüsü yer alırken, Fransa Üniversitelerinde açılan Amerikan kürsülerinin sayısı 1950’li yıllarda 17’ye ulaşmıştı (D’Agati, 2015: 290). Türkiye’de ise Ankara ve İstanbul Üniversitelerinde Amerikan tarihi ve edebiyatı üzerine müfredatlar oluşturulması için destekler veriliyordu (FRUS, 1958-1960, Document: 322). Böylelikle Amerikan deneyimi ve kültürü yurt dışındaki insanlarla paylaşılırken, aynı zamanda “Özgür Dünya’daki” fikir liderleriyle iyi ilişkiler geliştirebilecekleri değerli araçlar sağlanıyordu. Ajansın bu faaliyetleriyle Amerikan propagandası kültür ve eğitim yoluyla tüm dünya uluslarına yayılıyordu.

USIA kültürel operasyonlarında önem verdiği bir diğer alan ise dünyada kütüphanelerin açılması olmuştur. Bu kütüphaneler üzerinden Amerikan siyasetini, tarihini ve kültürünü yansıtan kitaplar dünyanın dört bir tarafına ulaştırılıyordu (Sussman, 1973: 8). Bu kütüphaneler Amerikan ulusal çıkarlarına uygun olarak USIS saha görevlileri tarafından seçilmekteydi. USIS görevlileri tarafından talep edilen kitapların uygunluğu ise USIA Genel Merkezi tarafından kontrol ediliyordu (Sussman, 1973: 9). USIA’nın kütüphane programı Amerikan kitap ve dergileri yabancı ülke-

lerde rekabetçi fiyatlarla dağıtılması, yabancı eğitim kurumlarında İngilizce öğretimini için programlar geliştirmesi, komünist hareketleri önceden tahmin etmek ve bunlarla başa çıkmak için önceden özel ve koordineli programlar geliştirme gibi misyonlara sahipti (FRUS, 1961-1963 Volume VI: Document: 5). Yönetilen Denizaşırı Kütüphaneler birimi dünya çapında yaklaşık 90 ülkede kütüphane hizmeti veriyordu. USIA kütüphaneleri yılda otuz milyona varan ziyaretçi ağırlarken, kütüphanelerin toplam koleksiyonları bir milyondan fazla kitap ve 21.000'in üzerinde süreli yayın aboneliği idi (USIA, 1993: 23). Bu eğitim hizmetlerinin içeriğinde İngilizce Öğretme programları da yer alıyor, böylelikle yabancı uluslara sağlanan kütüphane hizmetlerinde dil engeli aşılmış oluyordu. USIA yurtdışında 223 kütüphane (FRUS, 1964-1968 Volume VII: Document: 106), 70 okuma odası ve 154 iki uluslu bilgi toplama ofisi işletmekteydi. Bu merkezler yılda 30 milyon ziyaretçi çekerken, 115 tane iki uluslu bilgi toplama merkezleri ev sahibi ülke ile iş birliği içerisinde iki yönlü iletişim kanalı olarak işletiliyordu. USIS kütüphanelerinde ideolojik rafa oldukça önem verilirken, bu kütüphanelerde yer alacak kitapların tümü USIA'nın genel merkezi tarafından onaylanan kitaplardan oluşmaktaydı. Böylelikle tüm dünyada yürütülecek olan kültürel propagandanın belirleyicisi USIA olmuştur.

USIA'nın kütüphane programına kitap temini sağlanması için ise Enformasyonel Medya Garantisi Programı (IMG) yürürlüğe konulmuştu. Bu programa göre diğer ülkelerde kitap ve süreli yayın satan Amerikalı yayıncılara geri ödeme sağlanacaktı. Geri ödeme almak için yayıncılar kitap ve dergilerini yayınlamadan önce sertifika başvurusunda bulunacaktı. Sertifikanın alınmasıyla yayıncılar yayınlarını USIS ofisine teslim ederek ödemelerini alacaktı (Sussman, 1973: 11). Bu verilen sertifika basılacak yayın içeriğinin Amerikan ulusal çıkarlarına hizmet edeceğinin bir vesikasıydı. Yürütülen bu programın amacı ise dünyada Amerikan propagandası yapılması için materyal hazırlanmasını desteklemektir. Böylece Amerikan propagandasını içeren binlerce eserin oluşturulması teşvik ediliyordu. Amerikan dış politika hedeflerinin gerçekleştirilmesi için kurulan kütüphaneler, ülkelerin büyük şehirlerinde yer alırken, özellikle okumuş kesimlerin Amerikan kültürüyle kaynaşacakları birer sosyal mekân olarak tasarlanmıştı. Çünkü okumuş kesim ve entelektüel seçkinler propaganda için

hedef alınan ulusu etkileyebilecek en önemli kitlesel gruplardı. Bu gruplara karşı yapılacak olan propagandanın başarısı ise toplumun tüm kesimini etkileyeceği için bu gruplar USIA'nın her faaliyetinde ana hedef olmuştur.

Amerikan ulusal çıkarlarını desteklemek için olumlu katkılar sağlayan ve Amerikan imajını olumlu şekilde yansıtan materyallerin çeşitliliği, USIA'nın yürüttüğü bağımsız ve sistematik programlarla birlikte gittikçe çeşitlilik kazanıyordu (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 156). Bu noktada düzenlenen sergiler ise Amerikan dış politika hedeflerini desteklemek için güçlü, yaratıcı ve dikkatlice planlanmış bir programdı. Başkan Kennedy, Amerikan sergilerinden söz ederken sergilerin, uluslararası iletişimde önemli bir rol olduğuna vurgu yapıyor, bir bilgi aracı olarak sergilerin ulusal politikanın tüm yönlerini desteklemek için kullanılabileceğine dikkat çekiyordu. Başkan'ın USIA'dan beklentisi yurtdışı sergi etkinliklerinde Amerikan başarılarını ön plana çıkartarak psikolojik etkililiği sağlamaktı. (FRUS, 1961-1963, Volume VI: Document:45). Çünkü ulusal sergiler, önemli bir siyasi propaganda silahıydı ve ajans tarafından düzenlenen bu sergilerde Amerika'nın zenginliği yansıtılırken komünizmin yoksulluğuna dikkat çekiliyordu (FRUS, 1961-1963: Document: 153). Bu amaçla Amerikan sergileri yabancı uluslara öncelikle Amerikan kültür, değer ve başarılarını yansıtmak amacıyla kullanıldı. Böylelikle sergilerde Amerika'nın zenginliği vurgusu yapılıyor, sergilerde sunulan materyallere istinaden güçlü Amerika imajı diğer uluslara empoze edilmeye çalışılıyordu.

Sergilerin propaganda dışında bir diğer etkisi ise ticariydi. Çünkü sergilerde sunulan ürünlerin satışları için çeşitli anlaşmalar yapılıyordu. Bu amaçla Ticaret Fuarı programını da yürüten USIA, öncelikle Amerikan ihracatını teşvik etmek için Amerikan mallarını sergiliyordu. (FRUS, 1961-1963, Volume VI: Document: 145) Plastics USA, Transportation USA, Medicine USA, U.S Astronaut Orbits the Earth gibi sergiler kısa süre içerisinde milyonlara ulaşıyordu. Sergilere öyle önem veriliyordu ki, John Glenn'in yörünge uçuşu yaptığı kapsül Hava Kuvvetleri tarafından 23 ülkeye getirilip sergileniyordu. (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 156).

Uluslararası komünizmin “komplocu doğasını, yaygın yıkıcı ağını ve Özgür Dünya örgütlerine sinsî nüfuzunu” ifşa etme fikrinde olan Amerikan

Hükümeti (FRUS, 1955-1957: Document 197), “komünistlerin dünyayı yıkıma ve isyana götüreceği” gerekçesiyle bilgi akışını sağlama misyonunu kendine görev edinmişti. “Amerikan Hikayesi” ve “Özgür Dünya” temaları üzerinden hareketle ajans, komünizmin olumsuz yanlarına vurgu yaparak Soğuk Savaş’ta rakibi olan Sovyetlere karşı hem siyasi hem de ideolojik bir psikolojik savaş yürütüyordu. USIA bilgilendirme programlarında bu enformasyon diğer bir deyişle; “öykü”, çıplak gerçekler ve ikna etme şeklinde yansıtılıyordu. Başkan veya önde gelen görevlilerinden herhangi biri Amerikan programlarıyla bağlantılı olarak bir açıklama yaptığında, USIA bu ifadeyi tüm ajanslara yayıyordu. Bu bağlantı USIA’nın Bilgi Görevlisi tarafından kablosuz dosya⁶ materyalini kendi ülkesinin dilinde veya daha kullanışlı olabilecek bir biçimde yeniden yazması ve ardından dağıtım için editörlere, radyo istasyonlarına ve televizyon istasyonlarına götürmesiyle sağlanırdı (FRUS, 1964-1968 Volume VII: Document: 106). USIA’nın yürüttüğü psikolojik savaşta bilgi politikası görevlileri ve muhabirleri Avrupa’dan haberleri topluyor, Amerikan kitle iletişim araçlarıyla tüm dünyaya yaymaya çalışıyorlardı (FRUS, 1955-1957: Document 185). Komünist propaganda raporlaması ve analizleri de artık günlük olarak ele alınıyordu. Komünist Moskova ve Havana’dan gelen dış ve iç çıktuları özetleyen günlük raporlar, komünist ülkelerden gelen mülteciler ve gezginlerle yapılan görüşmeler de kablosuz dosyalar aracılığıyla tüm ofislerle paylaşılıyordu. Yurtdışındaki Amerikan iş adamları ise Amerikan dış politikasının kritik konuları hakkında yine servis sayesinde bilgilendirilirken, yerel USIS ofislerinden brifing malzemesi alıyorlar (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 156) ve USIA materyallerinin yurt dışındaki temsilciliklere dağıtılmasını sağlıyorlardı (FRUS, 1961-1963, Volume XXV, Document: 143). Böylelikle USIA birçok farklı kaynaktan destek alırken bu durum ajansın yurt dışında yalnız çalışmadığını, ajans görevlileri dışında Amerikan propagandasına hizmet eden sivillerden destek aldığını ve uygulanan Amerikan propagandasının örgütlü bir hal aldığını göstermekteydi.

6 USIA her gün Amerikan Büyükelçiliklerine en az 10.000 kelime ve bazı durumlarda Amerika’da operasyonlarını etkileyen olaylarla ilgili 15.000 kelime gönderiyordu. Latin Amerika, Uzak Doğu, Afrika ve dünyanın diğer bölgelerine ayrı raporlar gönderilirken, bu raporlar kablosuz dosya olarak adlandırılırdı. Yurt dışı USIS ofislerinin bilgilendirilmesinde önemli bir unsur olan bu kablosuz dosyalar, Amerikan yönetimi ve elçilikler arasında da güvenilir bir bağlantıydı (FRUS, 1964-1968 Volume VII: Document: 106).

New York City'de açılan bir Yabancı Basın Merkezi ise USIA tarafından sağlanan materyal ve haberlerin tüm dünya ajanslarına dağıtılmasında önemli bir rol oynuyordu. Bu merkez, Beyaz Saray'ın daha önce görmezden geldiği yabancı muhabirleri barındırıyordu (Dizard 2004, 93). USIA haber ajansının yabancı ülke muhabirlerine sunduğu haberleri vermede önemli bir rol üstlenen bu merkez sayesinde ajans, tüm dünyada Amerikan propagandasını etkili bir şekilde yönetiyordu. (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 156). Böylelikle dünyanın dört bir yanına spot haber sağlayan ajans, aynı zamanda dünya basınının bilgi akışını yönlendiriyordu (FRUS, 1955-1957: Document 207). USIS ofisleri ise Amerikan hedeflerine uygun materyallerin diğer ulusların medyalarında yer almasını sağlamak amacıyla yerel medya temsilcileriyle ilişkilerini geliştiriyordu (FRUS, 1958-1960, Document: 322, 241). Bu amaçla USIS görevlilerinin evlerinde yabancı ülke gazetecileri için düzenli basın öğle yemekleri, kayıt dışı brifing ve akşam oturumları düzenleniyordu. Örneğin Türkiye'de Türklere komünizmin devam eden tehlikelerini anlatmak amacıyla medya temsilcileriyle ilişkiler geliştiriyordu (Feyzulloğlu, 2014: 20-21). Böylelikle ajans diğer uluslarda istediği materyali medya aracılığıyla sunarken, Amerikan ulusal çıkarları doğrultusunda güçlü bir kamuoyu oluşturuyordu.

USIA, komünist propagandanın kötülüğünü ve yanlışlığını göstermek için yalnız kültürel, bilimsel ve sanatsal alanlarda değil aynı zamanda atletizmden politik hitabetlere kadar geniş bir alanda sistematik bir bilgi servisi programı uyguluyordu. Bu amaçla ajans dünyada yaptığı yardımları güçlü bir propaganda silahı olarak kullanıyordu. Örneğin Hindistan'da meydana gelen doğal afetler nedeniyle bölgeye yapılan yardım programlarının "Özgür Dünya" gücü felsefesi adına yapıldığını kanıtlayıcı kampanyalar yürütülürken, Bengal ve Punjab'da meydana gelen sel felaketi sonrası Amerika'nın bölgeye yardımını USIA tarafından hazırlanan materyallerle basında yerini almıştı (FRUS, 1955-1957: Document 207). Yeni Guatemala Hükümeti'ne karşı devam eden liberal ve solcu propagandayla mücadele etmek için ise önceki komünist yanlısı rejimin orada yaptığı zararı hatırlamak için bahane olarak o ülkeyle bağlantılı haber değeri taşıyan tüm olaylardan yararlanılmıştı (FRUS, 1952-1954: Document: 366).

USIA'nın medyası komünist çabalarının en başarılı görüldüğü yerlerde kullanılıyordu. (FRUS, 1955-1957: Document 185) USIS personeline Amerikan ekonomik yardımlarının “tüm halk için istikrar ve refaha yönelik” olduğu algısının yaratılması talimatı verilmesiyle birlikte (Sykes, 2019: 22-24) birçok ülkede Amerikan yardımlarının gerekliliği ve Amerikan varlığının kabul edilmesi amacıyla bilgilendirme faaliyetleri yürütülüyordu. Örneğin Truman Yardımlarının yapıldığı Türkiye ve Yunanistan'da Amerikan askeri personelinin ve tesislerinin Türk ve Yunan kamuoyu tarafından kabul edilmesini sağlamayı amaçlayan bilgilendirme faaliyetlerinin güçlendirilmesi amaçlanmıştı (FRUS, 1958-1960, Document: 241, 322). Kore Cumhuriyeti'nde ise USIS, ABD'nin ekonomik ve askeri yardımlarının artan başarılarını duyurmaya odaklanmıştı (FRUS, 1955-1957: Document 207). Kamboçya'da, bölgedeki Amerikan personelinin varlığı popülerleştirilmeye ve Çin Komünist saldırganlığına karşı bir direniş ruhu teşvik edilmeye çalışılırken, Japonya'da komünist tehdit açığa çıkarılmaya devam etti (FRUS, 1955-1957: Document 207). Bu ve buna benzer olaylar USIA medyası tarafından tüm dünyaya servis edilirken “dünya sorunlarıyla ilgilenen yardımsever Amerika” imajı yaratılmaya çalışılıyor, aynı zamanda komünizme karşı sistematik bir propaganda çalışması yürütülüyordu.

Kennedy'nin ölümü USIA medyası için geniş bir propaganda ürünü olurken,⁷ Vietnam Savaşı ise ajansın en önemli sınavlarından biri olmuştu. Çünkü Amerika Vietnam'da bulunmasının haklılığı konusunda dünyayı ikna etmesi gerekiyordu. Bu amaçla faaliyetlere girişen USIA medyası, Vietnam Savaşı'nı dünyaya farklı yönlerle servis etmek için “öteki savaş” temasını geliştirdi. Amaç, Amerika'nın Vietnam'daki varlığının askeri olmasından ziyade Güney'deki kırsal kalkınma, eğitim ve sosyal ilerleme gibi alanlarda yapıcı çabalarını vurgulamaktı. Bu amaçla USIA medyasının Vietnam'da ABD'nin yardımıyla sağlanan ekonomik ve sosyal ilerlemeyi anlatan ‘Krizin Ardında’ konferansı için yurtdışına 180 slayt dağıtması ve George K. Tanham'ın *Silabsız Savaş* kitabının da yurtdışındaki USIS görevlilerine gönderilmesi (D'Agati, 2015: 284-285) gibi faaliyetler, Ame-

7 Kennedy'nin ölümünü izleyen haftada, USIA'nın basın servisi, dünya çapındaki yayınlarına anlayış ve güvence sağlamak için tasarlanmış eşi benzeri görülmemiş bir hikâye, fotoğraf ve brifing akışı göndermiştir. Ayrıca ajans Johnson'ın açılış konuşmasını 38 dilde dünya çapında televizyon kanallarına aktarmıştır. (D'Agati, 2015: 73).

rika'nın Vietnam'da bulunmasının haklılığını dünyaya duyurma amacı taşıyan önemli bir propaganda malzemesiydi. Böylelikle ajans Vietnam'da Amerika'yı tüm dünyaya aklama görevi görüyordu.

USIA faaliyetlerinin önemli bölümlerinden biri de dünyanın kültürel açıdan farklı nüfusunun seçkin üyelerini hedef alan birçok süreli yayının üretilmesine destek olmasıydı. Bu yayınların açık ara en büyüğü *Özgür Dünya'ydı* (*The-Goi Tu-Do*). Vietnamca, Çince ve İngilizce olarak yayınlanan derginin tirajı 90.000 idi (Wright, 2009: 26-28). *Komünizmin Sorunları* ise iki ayda bir yayınlanan ve önde gelen Amerikalı uzmanların komünist kültür ve toplumlar üzerine yazdığı makaleleri içeren bir dergiydi (D'Agati, 2015: 125) USIA'nın bir diğer etkili yayını *Diyalog* ise; Amerikan toplumunun, siyaseti ve sanatındaki eğilimleri yansıtıyordu Dergi, 10 dilde yayınlanmaktaydı ve 145.000'den fazla kopya dünya çapında dağıtılmaktaydı. Fransızca ve İngilizce olarak üç ayda bir yayınlanan *Topic* ise; Amerika'nın Afrika demokrasisine, ekonomik ve sosyal kalkınmasına olan bağlılığını vurgulayan ve Afrika'da 40'tan fazla ülkede dağıtılan bir dergiydi. *Al-Majal* ise Amerikan politika ve kültürünün anlaşılmasını teşvik etmekte ve Amerika'nın Arap dünyası ile bağlarını vurgulamaktaydı (USIA, 1993: 14). *News Review* ise Beyrut'ta basılırken 24 ülkede İngilizce ve Arapça olarak 58 bin kopya dağıtılıyordu (USIA, 1964: 3). USIA tarafından yayınlanan her bir dergi için hedef kitle oluşturulmuştu ve dergiler o hedef kitlenin kendi dilinde yayınlanıyordu. Böylelikle yürütülen Amerikan propagandasında dil engeli aşılmış oluyor, böylelikle hedef uluslarla güçlü bir iletişim kanalı kurulmuş oluyordu.

USIA yaklaşık olarak 25 dilde 81 dergi ve 60 yayın üretmekteydi (USIA, 1964: 3) ve birçok dünya ülkesinde yayınladığı dergilerin yanında ayda ortalama 62 bin kopya halinde Sovyet topraklarında da yayınladığı dört adet dergi bulunmaktaydı. Bunlardan en önemlisi ise Rusça yayınlanan *Illustrated* dergisiydi (FRUS, 1955-1957: Document 207). Amerikan yaşamını, kültürünü ve başarılarının komünist topraklarda tanınması amacıyla yayınlanan bu dergi ajansın VOA ile birlikte Sovyet topraklarında uyguladığı en önemli propaganda araçlarından biri olmuştur. Bu dergilerin Sovyet topraklarına ulaşır ulaşmaz anında tükenmesi ise Amerikan yaşamı ve kültürüne Sovyet gençliğinin ilgisini göstermekteydi. Ajans süre-

li yayınlar dışında yaklaşık 140 dile broşür ve kitapçık da yayımlamıştır. Bu yayınlar Amerikan yaşamı ve kurumlarını öne çıkarmayı hedeflerken bu yayınların büyük bir bölümü anti-komünist fikre dayanmıştır. Hem metin hem de resimlerle desteklenen bu yayınlarda Sovyet komünist rejiminin en önemli unsurlarından biri olan işçiler hedef alınırken, Amerikan kapitalist modeli ve sendika sisteminin yararlarına dikkat çekilmiştir.⁸ Bu yayınlarda komünizme sıkı sıkıya bağlı olan Sovyet işçisinin dikkati çekilmeye çalışılırken, Amerikan kapitalist sisteminin yararları propaganda yöntemiyle resmedilmeye çalışılıyordu.

Televizyonun tüm dünyada kitle iletişim aracı olarak yerini almasıyla birlikte Amerikan propagandasının en güçlü araçlarından biri filmler ve belgeseller olmuştur. Televizyonun yaygınlaşmasıyla birlikte yeni televizyon stüdyoları kurulurken USIA, dil uyarlamaları, dublaj ve programlama gibi teknolojik materyaller satın almıştı. 1961 yılından itibaren bu yeni satın alımlar 40 tan fazla yeni istasyona yerleştirildi. Ajans, yerel izleyicilere gösterilmek üzere Amerikan yaşamını ve ilginç yönlerini yansıtan filmler yapıyor, birçok coğrafyada bu filmlerin gösterilmesi için faaliyetler yürütüyordu (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 156). Amerika'nın siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal gücünü yansıtan bu filmler ajansın Amerikan Bilim Filmleri Derneği ile iş birliği yapmasıyla büyük bir artış ve içerik çeşitliliği göstermiştir (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 156). 1960'lı yıllarda televizyon izleyicisinin kısıtlı olmasına rağmen USIA 120'den fazla ülkede 2 binden fazla ağa ve istasyona görüntü sağlamak için video kasetlerini hava yoluyla ulaştırıyordu. (USIA, 1964: 6-7) USIS mobil birimleri ise illere ve köylere giderek filmler çekiyordu (FRUS, 1964-1968 Volume VII: Document: 21.) Ajans hem yapımcı hem de yurtdışındaki Hollywood filmlerinin dağıtımıcısı görevini üstlenmekteydi. Her USIS ofisinde Amerikan filmlerini göstermek için bir tiyatro odası, hatta projektörlerle donatılmış özel odalar bulunmaktaydı (D'Agati, 2015: 126). USIS ofislerinin bu faaliyetleriyle birlikte Hollywood filmleri,

8 Örneğin bir broşürde bir fabrika otoparkının resmi ve "Amerika'daki işçilerin her gün kendi arabaları ile çalışmaya gittiğini" belirten bir başlık yer almaktadır. Bu broşürde Sovyet işçisine her Amerikan işçisinin bir arabasının olduğu mesajı verilirken, Amerika'daki zenginlik tasvir ediliyordu. Bir başka örnekte ise Amerikan sendikaları tarafından düzenlenen eğlence etkinliklerinde tenis raketleri tutan, aileleriyle havuz başında uzanan veya tiyatrodaki bir gösteriye katılan işçilerin bir dizi fotoğraf yer almaktaydı (D'Agati, 2015: 124-125).

Amerikan belgeselleri ve Amerikan sahne oyunları yıllık ortalama 750 milyon kişi tarafından izleniyordu (USIA, 1964: 5-6).

Filmlerin diğer USIA faaliyetlerden farkı ise okuryazarlık engelini aşmakta yardımcı olmasıydı. Çünkü ajansın yürüttüğü kitap, dergi, broşür ve kişi değişim programları gibi faaliyetler komünizmin yayılma riski altında olan az gelişmiş ya da gelişmemiş ülkelerde okur-yazarlığın düşük olması sebebiyle istenilen sonuca ulaşamıyordu. Ancak filmler her kitleye hitap edebilirken Amerikan yaşamını görsel olarak da sunması bakımından ajans için oldukça önemli bir propaganda aracıydı. Böylelikle filmlerde hem komünizmin kötü yönlerini yansıtmak hem de Amerikan yaşamını görsel kanıtlarla sunmak izleyici açısından güvenilirliği sağlıyordu. Bu yüzden Hollywood sineması birçok filmde dünyayı bir Amerikalının kurtardığı film senaryolarını hazırladı. Bununla birlikte Amerika'nın bilimden sanayiye her alanda geliştiğine dikkat çeken bu filmler geniş ölçüde Amerikan propagandasını yansıtmaktaydı. Bu filmlerde dikkat çeken bir diğer detay ise düşman olarak görülen karakterlerin genellikle "Rus" milletinden olması ve Sovyet topraklarında kötü bir yaşam sürdüğüne dair izlenimler sunulması, bu filmleri büyük ölçüde USIA'nın politikaları etkisinde kalmasından kaynaklanmaktadır.

Medya yelpazesini etkin bir şekilde kullanan USIA için Amerika'nın Sesi Radyosu (Voice Of America) ise ajansın kamu diplomasisi faaliyetlerini yürüttüğü en etkin enstrümanlarından biri olmuştur. VOA Amerika'nın İkinci Dünya Savaşı'na girmesiyle kamu diplomasisi faaliyetlerinin dış politikada kilit bir strateji haline gelmesiyle kurulmuştur. Savaş yıllarında Hitler'in propagandasına karşı çözüm yolları arayan Amerikan Hükümeti, Alman ve Sovyet radyolarına karşı kendi radyosunu kurarak etkili bir propaganda yöntemine başvurmuştur.

1948'de, Smith-Mundt Yasası olarak anılan Birleşik Devletler Bilgi ve Eğitim Değişimi Yasası, VOA'nın yayın faaliyetlerine yasal bir dayanak oluşturma yolunda önemli bir adım olmuştur. Bu kanunla birlikte Amerika hakkında bilgi yaymak için radyo kullanımına izin verilmiştir (Knapp, 1972: 25). VOA, Truman yönetiminin "Hakikat Kampanyası'nın" ardından 1950'lerin başlarında psikolojik savaşın yeniden canlanması için vazgeçilmez bir araç haline gelmişti (Hixson, 1998: 14). Çünkü VOA Rus

komünizminin tehditkâr propagandalarıyla savaşmak için önemli bir cephaneydi (Uttaro, 1982: 103). İki süper güç arasında ortaya çıkan ideolojik ve askeri gerilimlerin yanı sıra, VOA'nın bilgi yaymak için kullandığı mecraanın avantajları da VOA'nın Soğuk Savaş'ta güçlü bir cephane olduğunu gösteriyordu. Çünkü Radyo, "Demir Perde'yi" silahlı kuvvet kullanmaksızın delerek Sovyet topraklarında yayınlara başlamıştı.

Soğuk Savaş'ta Amerika'nın resmi sözcüsü olan VOA, Sovyetler Birliği'nde yaşayan insanları tanımlamak için "Demir Perde, tutsaklar ve köleler" gibi güçlü imajları çağrıştıran terimler üreterek Sovyetler Birliği'nin halkın esir tutulduğu kapalı bir sistem olarak algılanmasını sağlıyordu. Böylece VOA programları sürekli olarak komünizmin amacına, ideolojisine saldırırken Sovyet topraklarındaki yaşam standartlarına yönelik sert propaganda uyguluyordu (Hixson, 1998, 40). VOA'nın bu tek taraflı sunumu sayesinde Amerika "özgür dünyanın" meşru lideri olarak algılanıyordu. VOA'nın amaçları, Sovyet imparatorluğundaki komünist rejimlerin, ekonomilerin ve hatta kültürel, sosyal ve manevi yaşamların algılanan doğal ve genel zayıflıklarını ve korkularını ortaya çıkarmaya odaklanmıştı. "Demir Perde'nin" arkasındaki yaşamın tasvirinin tam tersine, Amerikan yaşam tarzının tasviri ve temsili de vardı (Hixson, 1998, 38- 41). Böylelikle VOA dünya çapında özgürlük ve komünizm arasındaki basit anlatıyı şekillendiren ve yayan uluslararası yayınlarında karşılaştırmalı yöntemler uyguluyordu. VOA'nın "komünist tehditten" korunması gereken "özgür dünya" hakkında anlattığı hikâye ise Amerika'nın neden Soğuk Savaş politikaları izlediğini dünyanın geri kalanına açıklamak için önemli bir anlatı işlevi görüyordu. Bu yüzden VOA üzerinden gerçekleştirmeye çalışılan hedefler radyonun dünyada Amerikan kamu diplomasisinin en önemli sözcüsü konumuna ulaşmasına neden olmuştur.

Özgürlük ve komünizm arasındaki farkları doğrulamanın yanı sıra VOA, Amerika'nın daha somut bir savaş çabasını haklı çıkarmak için anti-komünizm retoriğini daha güçlü bir şekilde kullanmaya başladı. Çünkü Kore Savaşı ile birlikte radyo yayıncılarına Moskova'yı suçlayan resmi olmayan yorumların yapılabileceği emri verilmişti. Böylece savaş pozisyonu alan VOA komünist propagandaları çürüterek Amerika'nın bir barış elçisi olduğunu dinleyicilere inandıracaktı (Gedizşener, 2003: 136). Böylelikle

VOA, dünyanın her yerinde ama özellikle de komünist ülkelerde yoğun Amerikan propaganda faaliyetlerine girişerek diğer ulusların sadakatini kazanmaktan sorumluydu. (Uttaro, 1982: 114).

VOA Amerikan propagandasının önünde engel teşkil eden yüksek bir okuma yazma bilmeme engelini aşan önemli bir enstrümandı ve bu nedenle radyoya biçilen misyon oldukça büyüktü. Çünkü VOA Üçüncü Dünya ülkelerindeki ortalama bir dinleyici için daha erişilebilir ve kullanılabilir bir propaganda aracıydı. Hem özel hem de devlete ait olan yaklaşık 5500 radyo istasyonu VOA bantlı programlar taşımaktaydı (FRUS, 1961-1963, Volume XXV: Document: 156). Ayrıca VOA genellikle yayının yapıldığı farklı ülkelerden vatandaşları istihdam ediyor, bu yabancı personelleri, esas olarak dil bölümünde çalışıyordu (Smith, 2012: 41-42). VOA muhabirleri ise geleneksel olarak büyükelçiliklerde görev yapıyor, diplomatik vizelerle seyahat ediyor ve gizli belgelere erişim sağlıyordu (Uttaro, 1982: 116). Böylelikle VOA çalışanlarına ayrıcalıklı bir statü verilirken bu durum Amerika'nın VOA'ya biçtiği rolün önemine dikkat çekiyordu.

VOA, dünyaya Amerika hakkında bilgi vermeyi ve dinleyicilerine objektif haber raporları vermeyi iddia ediyordu (Uttaro, 1982: 114-115). Ancak VOA'nın 50'li ve 60'lı yıllardaki propaganda programı, VOA'nın nesnel bir kaynak olmadığı ve dolayısıyla Amerika'nın adil, dengeli ve doğru bir görüntüsünü sağlayan güvenilir bir yayın ağı olmadığını gösteriyordu. Çünkü radyo Afrika ve Güney Amerika gibi komünizm tehdidi olmayan bölgelerde daha az yayın yaparken Sovyetler Birliği, Asya, Doğu Avrupa gibi komünist tehdide açık bölgelere odaklanmıştı (Uttaro, 1982: 114-115). Bu durum bu bölgelerin daha az bilgiye ihtiyaç duyduğundan değil, komünist tehditleri engellemek için Amerikan propagandasının bu bölgelere daha çok ihtiyacı olduğundan kaynaklanmaktaydı. Bu perspektiften bakıldığında radyonun bir bilgi alma servisinden çok Amerikan propagandasının önemli araçlarından biri olduğu görülmektedir.

VOA Amerikan yönetimi tarafından bir eğitim hizmeti ve bilgi sağlama aracı olarak meşrulaştırılmasına rağmen radyo hiçbir zaman USIA'nın hedeflerinden tamamen uzak durmadı ve uzun yıllar boyunca ajansın kamu diplomasisi faaliyetlerine katkıda bulundu. Soğuk Savaş sürecinde anti-komünist bir gündemle bilgi kaynağı olarak Amerikan yönetimine

hizmet eden radyo, aynı USIA gibi Sovyetleri ve komünizmi her fırsatta itibarsızlaştırmaya çalışmasıyla komünizm karşıtı idealler için önemli bir araç oldu.

USIA'nın Kapatılması

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından ve Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra, USIA Amerikan dış politikasında yerini bulmakta zorlandı. Çünkü ajans, komünizmin demokratik dünyaya sunduğu ideolojik zorluklara tepki olarak oluşturulmuştu. Bu yüzden komünist bir tehdidin sona ermesi, USIA'nın varlığıyla ilgili temel bir soruyu gündeme getirdi: Yeni dünya düzenindeki yeri neredeydi? (Dizard 2004, 212). Bu sebeple USIA, Berlin Duvarı'nın yıkılmasını izleyen yıllarda bir dizi bürokratik değişiklik geçirdi ve Soğuk Savaş'tan sonra, kendisini yeni uluslararası siyasi yapı içinde bulmaya çalıştı (Blackburn 1992, 193).

Soğuk Savaş sona erdiğinde ve Amerika ile Sovyetler arasındaki rekabet ortadan kalktığında USIA, Amerikan dış politikasında kendini yeniden konumlanmak için *USIA World* dergisini yayınlamaya başladı.⁹ Bu derginin Amerika toprakları içerisinde yayınlanmasının en büyük nedeni ise bu sürece kadar ajansın tüm dünyada Amerikan kamu diplomasisi adına elde ettiği başarıları Amerikan halkına sunmak, böylelikle ajansın kapatılmaması için arkasına kamuoyu desteği almaktı. Ancak ajansın kamuoyu desteğini arkasına alma çabaları sonuçsuz kaldı ve bütçesini, çalışanlarını azaltmayı savunan fikirler kongrede etkin bir görünüm sergiledi.

USIA'nın düşüşünü ve nihayetinde ortadan kaldırılmasını tetikleyen Soğuk Savaş'ın sonuydu (Dizard 2004, 214). 1995 yılında, ajansı ortadan kaldıran ilk yasa kongrede tanıtıldı. Yasanın destekçileri, Soğuk Savaş'ın bittiğini ve artık USIA'ya ihtiyaç duyulmadığını savunurken ajans, Clin-

9 USIA kurulduğu yıllardan Soğuk Savaş'ın sonlarına kadar Amerika topraklarında herhangi bir faaliyet yürütmemişti. Hatta ajansın çalışma şekli ve faaliyetleri ne kamuoyunda ne de siyaset içerisinde pek bilinmiyor, USIA'nın hiçbir materyali Amerika toprakları içerisinde yer almıyordu. Bunun nedeni ise Kongre 1972'de Smith- Mundt Yasasında bir değişiklik teklifiydi. Böylelikle Amerika içerisinde tüm USIA materyallerine Kongre Üyeleri, ilgili birim devlet görevlileri ve araştırma öğrencileri haricinde erişimi yasaklandı. (Catherini, 1977: 86). Ancak USIA yeni dünya düzeninde kendini konumlandırmak için arkasına kamuoyu desteği sağlamak için Amerika topraklarında *USIA World* adında bir dergi çıkardı. Onlarca cilt halinde hazırlanan bu dergilerde USIA'nın tüm dünyada yapmış olduğu faaliyetler yer alırken, ajans bir nevi kendi reklamını artık Amerikan halkına yapmaya başlamıştı.

ton Yönetimi'nin sonunda Dışişleri Bakanlığı'na konsolide edilmeye karar verildi. Fakat bu süreçte de ajans kendini koruyamadı ve 1999'da kapılarını kapattı (Reynolds, 2011: 25). USIA'nın yerine ise Dışişleri Bakanlığı Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler Müsteşarlığı başkanlığında yeni bir departman kuruldu. Ajansın coğrafi USIS görevlileri ise yavaş yavaş tasfiye edilirken ve denizaşırı kamu diplomasisi büroları büyükelçiliklere entegre edildi. Bu yeniden yapılanma planı Amerika'nın Sesi dışındaki tüm USIA operasyonlarını Dışişleri Bakanlığı'na devrediyordu (Sustaric, 2008: 37).

USIA'nın kapatılmasıyla Dışişleri Bakanlığı'nda Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler Müsteşarlığı bünyesinde Uluslararası Bilgi Programları ve Eğitim ve Kültür İşleri bürosu kuruldu. Buna ek olarak, çeşitli bölgesel bürolarda, departmanlarda ve Amerika Büyükelçiliklerinde kamu diplomasisi çalışanları görevlendirildi. Ancak Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler Müsteşarının eylemler üzerinde bir yetkisi yoktu. Ayrıca kültürel programlama ve bazı bilgilendirici programlar Dışişleri Bakanlığı'na devredilirken, uluslararası yayıncılık yeni kurulan Yöneticiler Yayın Kurulu'nun yetki alanına girdi. (Reynolds, 2011:26-28). Bu durum da Amerikan kamu diplomasisinin sistematik ve programlı yapısını bozmuş, kurumlar arasında koordinasyon problemi meydana getirmişti.

USIA'nın dağılması ve programlarının işlediği kurumsal yapı Amerikan kamu diplomasisinin Dışişleri Bakanlığı'na devredilmesi nedeniyle büyük ölçüde değişmiştir. Kamu diplomasisi her ne kadar Dışişleri Bakanlığı'na katılarak diğer dış ilişkiler çabalarıyla pekiştirilmiş olsa da Amerikan diplomasisinin ayrı birimler tarafından yönetimi yürütülecek olan programların kesintiye uğramasına neden olmuştu. Çünkü USIA Amerikan dış politikasından bağımsız bir kurumdu ve bu nedenle oldukça fonksiyonel çalışıyordu. Ayrıca ajansın odaklandığı en önemli işlev "Amerika'nın Hikayesi'ni" dünyaya anlatmak ve güçlü bir Amerika imajı çizerek Amerikan kamu diplomasisini başarıya götürmekti. Ancak ajansın kapatılıp görevlerini Dışişleri'ne devretmesi Amerikan kamu diplomasi faaliyetlerinin sekteye uğramasına neden olmuştur. Böylece yıllarca bağımsız bir şekilde yürütülen Amerikan kamu diplomasisi bürokrasiye entegre olarak siyasetin etkisinde kalmıştır.

Sonuç

Amerikan kamu diplomasisinin en başarılı dönemi kuşkusuz Sovyetler Birliği ve onun etkisinde kalan tutumları etkilemeye çalıştığı Soğuk Savaş dönemidir. Özellikle USIA'nın kurulup kamu diplomasisi çalışmalarının tek bir organa bağlanması, Amerikan kamu diplomasisinin sistematik ve programlı bir şekilde tüm dünyada faaliyet göstermesine zemin hazırlamıştır.

USIA, Amerika'nın yaşam tarzını, barışa olan bağlılığını ve bunu sürdürmek için gücünün daha iyi anlaşılması için "Özgür Dünya" kavramıyla kültürel bir kampanya başlatmıştı. Bu amaçla USIA; dergiler, filmler ve basın bültenlerinin yanı sıra VOA üzerinden kısa dalga yayınları aracılığıyla dünyayı Amerikan yaşam tarzı ve vatandaşları hakkında olumlu bir şekilde bilgilendirmeyi amaçlamıştır. Amerika'nın yalnızca komünizme karşı olmadığı, onun yerine insanlığın değer verdiği şeyleri temsil ettiğini vurgulamaya çalışan ajans, yürüttüğü kültürel politikalarla tüm coğrafi alanlarda tesislerini kurarak yayıldı. Çünkü Amerikan kültürü ve halkının başarılarının dış dünyaya iletilmesi diğer ulusların siyasi tutum ve eylemlerinin Amerika'ya karşı olumlu bir izlenim yaratmasında önemli bir etkendi (FRUS, 1952-1954: Document: 363). Bu amaçla dış dünyada "Amerika'nın sesi" olan ajans Amerika'nın gücünü yansıtmak için her istatistiksel veri basın, radyo ve diğer medya araçlarını kullanırken hem bir propaganda ajansı hem de bir "imaj danışmanı" görevi görmekteydi.

Ajans Amerikan kültüründen beslenerek tüm dünyaya Amerika'nın büyüklüğünü kanıtlamaya çalışırken bu gücü Sovyetlere karşı yürüttüğü propagandadan devşirmiştir. Bu amaçla Sovyetlerin din karşıtı eylemleri dünyaya duyurulmaya çalışırken Amerika'nın derin ahlaki yapısına, yaşam ve yaşama özgürlüklerine vurgular yapılıyordu. USIA'nın komünizm ve Sovyet karşıtı bir kurum olduğu ise ajansın genel merkezinden diğer ülkelerdeki ofislerine gönderilen genel direktiflerden anlaşılmaktaydı. Çünkü mevcut durum hakkında bilgiler verilirken genel olarak konu başlıkları Sovyet amaçları, komünist taktikleri ve Sovyet imajı gibi başlıklardan oluşmaktaydı. Amerika'nın bu ajans üzerinden yürüttüğü politika ise uluslararası komünizmi yok etmektir. Bu perspektifte Amerikan dış politika hedefleri; uluslararası komünizmin amaçlarını açığa çıkarmak, etkisini azaltmak

ve yok etmekte (FRUS, 1958-1960, Document: 241). Bu amaçla USIA kütüphane hizmetleri, değişim programları, bilgi servisi, film, radyo gibi tüm araçlarla komünizmle mücadele etti.

USIA yıllar boyunca bilgi alma yöntemleriyle Amerika'nın uygulayacağı politikalar karşısında alabileceği yurtdışı tepkilerini daha önceden bilmeyi sağlamak ve ürettiği politikaları uluslararası kamuoyuna uygun bir hale getirmek için çalıştı (Report To The Congress, 1974: 66). Ancak USIA'nın tarihi boyunca bakış açıları, bilgi programının etkili olması için kitlesele izleyicilere mi yoksa elit gruplara mı yönelik olması gerektiği konusunda farklılaştı. Ajans, programın etkilemeye çalıştığı kamuoyunu kimin oluşturduğuna dair hiçbir zaman kesin bir açıklama yapmadı. Ancak Amerikan yönetimi entelektüel seçkinler, yazarlar, yaratıcı sanatçılar ve akademisyenlerle iletişimde dikkatli bir denge kurması gerektiğinin farkındaydı (FRUS, 1964-1968 Volume VII: Document: 21). Bununla birlikte belirli USIA medya ürünleri, kitlelere ve diğerlerine elit veya hedef gruplara hitap edecek şekilde tasarlanmıştır. Her ülkedeki hedef grupların belirlenmesi, "Hakikat Kampanyası'nın" bir sonucu olarak başlamıştı ve hedef grup, Amerika hakkında bilgi almak isteyen herhangi bir gruptu.

USIA Amerika ile diğer uluslar arasında Amerikan politikalarını ve eylemlerini faydalı olarak görmek ve Amerikan hükümetinin girişimleriyle işbirliği yapmak için yabancı ulusları etkileyebilecek ilişkiler kurmuştu. Ancak ajansın bu ilişki ağı Soğuk Savaş yıllarında gerçekleşmesi nedeniyle USIA bir Soğuk Savaş kurumu olarak görülmekteydi. Ancak ajansın bir Soğuk Savaş kurumu olduğu hem USIA hem de Amerikalı yetkililer tarafından inkâr edilmekteydi. Bu ifadeyi reddedenler ise Amerika'nın sadece komünist tehdidin bir sonucu olarak bilgi alma işi içerisinde olmadığına dikkat çekerken, gerekçe olarak da Amerika'nın dünya sorunlarıyla ilgilendiği ifade ediliyordu. Ancak Soğuk Savaş sırasında USIA Sovyet propagandası ve komünizmin yayılmasıyla mücadele misyonuyla Amerikan kamu diplomasisi çabalarına öncülük etmiştir.

USIA'nın hedefleri Amerikan yönetimine göre "agresif hedefler değil, Amerikan halkının çıkarına, ama aynı zamanda dünyanın her yerindeki halkların da çıkarınaydı". USIA'yı; "diğer ülkeler üzerinde askeri egemenlik kurmaya çalışmıyoruz ya da yaşam modelimizi onlara dayatmak için komplö

kurmuyoruz” şeklinde savunan Amerikalı siyasiler, Amerika’nın dünyaya getirmeye çalıştığı barış, ilerleme, özgürlük ve refaha dikkat çekiyorlardı (FRUS, 1958-1960, Document: 241). Oysa Amerikan kamu diplomasisinin hedefi Soğuk Savaş yılları boyunca Sovyetlere karşı üstünlük sağlayıp dünya lideri olmaktı. USIA tarafından yürütülen faaliyetler her ne kadar Amerikan politikasını, kültürünü, sosyal hayatını vb. tüm özelliklerini anlaşılır hale getirmek olsa da USIA, hem güçlü bir Amerikan imajı çizmek hem de diğer ulusların Amerika çizgisinde bir siyaset takip etmesinde yol gösterici bir propaganda kurumu olmuştur.¹⁰ Bunun sonucunda Amerika dış dünyada güçlü, yardımsever ve olumlu imajını kullanarak yabancı uluslarda kabul görürlüğünü arttırmıştı.

Amerikan kamu diplomasisi USIA ile birlikte uluslararası yayıncılık, eğitim-değişim programları, kültür diplomasisi ve insani yardım alanlarının bütününde etkili olmaya çalışan geniş, kapsamlı ve agresif bir yapıya kavuşmuştu. Çünkü ajans daha fazla kaynağa ve etkili projeleri tamamlamak için yeterince bağımsızlığa sahip olmuş, birçok programı tek çatı altında topladığı için de programlı bir şekilde çalışıyordu. Ancak kırk yıldan fazla süren Soğuk Savaş’ın sonunda Sovyetler Birliği dağılmıştı. Soğuk Savaş’ın sona ermesi, güçlü bir kamu diplomasisi mekanizmasının temel gerekçesinin, yani Sovyetler Birliği’ne karşı ideolojik mücadelenin artık mevcut olmadığı anlamına geliyordu. Böylelikle Amerika hem ekonomik hem askeri hem de siyasi olarak Soğuk Savaş’ın galibi olurken, dünyada komünizm ideolojisini de yıkarak Sovyetlere karşı ideolojik üstünlüğü elde etmiştir.

¹⁰ USIA’nın her ne kadar bir propaganda ajansı olmadığı kabul edilse de ajansın bir propaganda kurumu olduğu resmi ağızlardan sıklıkla dile getirilmiştir (Report To The Congress, 1974: 17).

Kaynakça

Aydın, Erkan. (2021). *Türkiye'de Rus Düşmanlığının Amerika Ekse-
ninin Anti-Komünizme Evrimi ve Komünizmle Mücadele Dernekleri* (Doktora
Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Berridge, Geoff R. (2015). *Diplomacy: Theory and Practice*, Palgrave
Macmillan, New York.

Caterini, Dino. (1973). *After The Cold War, Center for Advanced Rese-
arch Naval War College*, Newport.

Central Intelligence Agency, General CIA Records, RDP-
61S00750A000100150008-5, 27.10.1954.

Central Intelligence Agency, General CIA Records, RDP-
61S00750A00150033-7, 06.07.1954.

Central Intelligence Agency, General CIA Records, RDP78-
01617A002800040002-5, 23.07.1946.

Cull, J. Nye. (2009). *Public Diplomacy Before Gullion: The Evolution of
a Phrase, Routledge Handbook Of Public Diplomacy*, Routledge, New York.

Cull, J. Nye. (2009). *Public Diplomacy: Lessons From The Past*, CPD
Perspectives on Public Diplomacy, Figueroa Press, Los Angeles.

D'Agati, Sara. (2015). *The United States Information Agency and Italy
During The Johnson Presidency 1963-1969*, (Doktora Tezi), Cambridge:
Cambridge University.

Dağ, Ahmet Emin. (2004). *Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Sözlüğü*,
İstanbul, Anka Yayınları, İstanbul.

Dizard, Wilson. (2003). "Remembering USIA", *Foreign Service Jour-
nal*, July- August, s. 57-61.

Dizard, Wilson. (2004). *Inventing Public Diplomacy: The Story of the
U.S. Information Agency*, Lynne Rienner Publishers.

Feyzullahoğlu, Burcu. (2014). *Ufuk: How The U.S Information Agency
Molded Turkish Elite Opinion, 1960-1980*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara:
İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi.

Foreign Relations Of The United States (FRUS), 1952-1954, National Security Affairs, Volume II, Part 2.

FRUS, 1955-1957, Foreign Economic Policy, Foreign Information Program, Volume IX.

FRUS, 1958-1960, Eastern Europe; Finland, Greece, Turkey, Volume X, Part 2.

FRUS, 1958-1960, National Security Policy; Arms Control and Disarmament, Volume III.

FRUS, 1961-1963, National Security Policy, Volume VIII

FRUS, 1961-1963, Volumes VII, VIII, IX, Arms Control; National Security Policy; Microfiche Supplement.

FRUS, 1961-1963, Volume XXV, organization of Foreign Policy; Information Policy; United Nations; Scientific Matters.

FRUS, 1961-1963, Public Diplomacy, Volume VI.

FRUS, 1964-19668, Volume VII, Public Diplomacy.

Gedizşener, Şifa Nermin. (2003). *Haberlerin Propagandadaki Yeri ve Propaganda Radyoları*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı.

Gregory, Bruce. (2008). "Public Diplomacy: Sunrise of an Academic Field", *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 616, s. 274-290.

Gönlübol, Mehmet. (1975). *Uluslararası Politika*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1975.

Günek, Abdulsamet. (2018). "Amerikan Kamu Diplomasinin Üç Evresi: Propaganda, Geleneksel Kamu Diplomasisi ve Stratejik İletişim", *The Journal Of Social Science*, 2/3, s. 54-72.

Hemery, John. (2005). "Training for Public Diplomacy: an Evolutionary Perspective", Ed. By J. Melissen, *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, s.196-209.

Henderson, John W. (1969). *The United States Information Agency*, Frederick A Praeger, New York.

Hixson, Walter. (1998). *Parting The Curtain. Propaganda, Culture and The Cold War 1945-1961*, Palgrave Macmillan, London.

Knapp, Manfred. (1972). *Die Stimme Amerikas, Auslandspropaganda der USA unter der Regierung John F. Kennedys*, Vs Verlag Für Sozialwissenschaften, Opladen.

Nakamura, Weed C. (2009). *U.S Public Diplomacy: Background and Current Issues*, Congressional Research Service.

Nye, Joseph S. (2004). *Soft Power: The Means To Success In World Politics*, Public Affairs, New York.

Report To The Congress. (1974). *Telling America's Story To The World Problems And Issues*, United States Information Agency, By The Comptroller General Of The United States, 25 March 1974.

Reynolds, Carrie. (2011). *Public Diplomacy Institutional Structure: A Review And Recommendation For The United States*, University Honors.

Smith, Howard C. (2012). *Public Diplomacy: The United States Information Agency (USIA) Utilizing The Voice Of America As Foreign Policy In Ethiopia (1971-1991)*, (Doktora Tezi), Atlanta: Atlanta University.

Snyder, David. (1994). *Bethany Relay Station, Voice Of America 50 Years Of Broadcasting To The World*, Washington, s. 1-25.

Sussman, Jody. (1973). *United States Information Service Libraries*, Illinois, University of Illinois Graduate School of Library Science.

Sustaric, Tanja. (2008). *Public Diplomacy By United States Information Agency (USIA) And The State Department*, (Master Thesis), Universe V Ljubljana Fakulteta Za Druzbene Vede, Ljubljana.

Sykes, Ian A. (2019). *How To Try To Mask Colonolism And Fail Anyway: American Propaganda In Non-Communist Asia During The Early Cold War*, (Master Thesis), Temple University, Philadelphia.

Tobia, Simona. (2009). *Advertising America, The United State Information Service in Italy (1945- 1956)*, Led- Edizioni Universitarie Di Lettere Economic Di Lettere Economia E Diritto, Milano.

United States Information Agency. (1964). *Facts About USIA, Audience: The World*, Washington, 1964.

United States Advisory Commission On Public Diplomacy. (1985). Washington.

United States Information Agency.(1993). *Telling America's Story To The World*, The Office of Public Liaison USIA, Washington.

Uttaro, Ralph A. (1982). "The Voices Of America In International Radio *Propaganda*", *Law and Contemporary Problems*, Vol:45, No:4, New York.

Wright, Brendan D'Archy. (2009). *Selling America, Ignoring Vietnam: The United States Information Agency in South Vietnam, 1954-1960*, (Master Thesis) The University of British Columbia, Vancouver.

Yılmaz, Betül. (2014). "Rhetoric And Public Diplomacy: Analysis Of A Double Dimensional Link", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Birimler Fakültesi Dergisi*, 16/3, s. 209-225.

Extended Summary

Public diplomacy; with the Cold War, it has been the most important foreign policy tool used by the American government for international information, cultural relations and broadcasting activities as an alternative to propaganda, which has negative connotations. In this study, the American information agency USIA, one of the most important practitioners of public diplomacy in the world; Its foundation, mission, activities and its impact on American public diplomacy are discussed.

Historically, as perceived threats to national security in the United States during wartime increased, government efforts to communicate with foreign populations increased. The interest relationship between America and the Soviet Union after the Second World War was perceived as a national security threat for the United States and caused the government to communicate with other peoples. In particular, the Soviets had a program based on peaceful coexistence and world revolution to expand the socialist ideology in the world at the end of the war. It mobilized America, which did not want to lose world leadership to the Soviets. For this purpose, the American administration has made USIA the most important executive of American public diplomacy activities in order to oppose the Soviet influence and once again compete in the “war of hearts and minds”.

Thus, USIA opened new offices in many parts of the world with the “Truth Campaign” it launched to counter the “Soviet lies” and to present a “complete and fair picture” of America in the world. Because the American administration aimed to create a strong “American power and image” against the “Red Army”, which saw itself as the savior power in the world. USIA which established with this purpose aimed to carry the American image, culture and policy beyond American borders with informative, educational and cultural tools.

The USIA served as the information service and would advise American policy by providing information on the attitudes of foreign nations. USIA, which will act as an advisor to the government according to its founding mission; In interpreting American policies and actions to foreign audiences, he had to project an image of America that reflected basically

peaceful intent. At this point, the mission of USIA was determined as depicting important aspects of American life, culture and institutions, revealing communist goals, and countering Soviet and communist propaganda.

The agency has been tasked with running the Department of State's overseas cultural and educational programs and has run cultural and educational programs such as student, leader, expert exchange Fulbright scholars. At the same time, the agency had become the main driver of many cultural activities such as libraries, book programs, binational centers, English language teaching, American studies, music programs, trade fairs and exhibitions. Along with these activities, USIA has exposed the fallacies and dangers of communism in every foreign country with an appropriate program and has carried out its work to expose "red colonialism" and "communist conspiracies". This form of disclosure was carried out in the form of information and cultural programs abroad through all means of communication.

USIA was not a foreign policy maker or enforcer. However, it served the policy of containing the Soviet and communist influence by bringing other nations into the axis of American foreign policy. While the White House and State Department made policy, the USIA with its communications expertise ensured that these policies were accepted by other nations. Thus, USIA was serving American foreign policy by preparing other nations in line with America's foreign policy goals through the communicative process. However, the anti-communist mission assigned to the agency and the responsibility for paramilitary operations showed that USIA was not just an information agency. It also gave authority to conduct psychological and military operations on foreign nations. Annually, a "Country Program Memorandum" was prepared by each USIS submission and sent to headquarters for review and approval. The program lays out the USIA targets for the country in precise terms, with a priority ranking for each target set.

American public diplomacy carried out by the USIA is an act of controlling Soviet hegemony using all available means that do not require the deployment of military resources to weaken Soviet power. USIA launched a cultural campaign with the concept of "Free World" to better understand

America's way of life, its commitment to peace and its power to maintain it. For this purpose, USIA, aimed to positively inform the world about the American lifestyle and citizens through shortwave broadcasts on VOA as well as magazines, films and press releases. Because communicating the achievements of American culture and people to the outside world was an important factor in the political attitudes and actions of other nations creating a positive impression on America. For this purpose, the agency, which was the "voice of America" in the outside world, was both a propaganda agency and an "image consultant" while using every statistical data press, radio and other media tools to reflect the power of America. While trying to prove America's greatness to the whole world by feeding on American culture, the agency gathered this power from the propaganda it carried out against the Soviets. For this purpose, while trying to announce the anti-religious actions of the Soviets to the world, America's deep moral structure and freedom of life were emphasized.

Over the years, USIA has worked to ensure that the foreign reactions of the USA against the policies to be implemented by the methods of obtaining information and to make the policies it produces suitable for the international public opinion. They drew attention to the peace, progress, freedom and prosperity that America was trying to bring to the world. However, the goal of American public diplomacy was to gain the upper hand against the Soviets and become a world leader during the Cold War years. Although the activities conducted by the USIA do not reflect American politics, culture, social life etc. Although it is to make all its features understandable, USIA has been a guiding propaganda institution both for drawing a strong American image and for other nations to follow a policy in line with America. As a result, America increased its acceptance in foreign nations by using its strong, helpful and positive image in the outside world.